

NORGES BANK

1979 / 1

ARKIVEKSEMPLAR

Penger og Kreditt

NORGES BANKS
BIBLIOTEK

Norges Banks bibliotek

0 10024VPR

1900

1901

Penger og Kreditt
Nr. 1/mars 1979/årg. 7

Norges Bank

NORGES BANKS
BIBLIOTEK

I N N H O L D

- 3 I dette nummer
- 5 Konjunkturoversikt – konjunkturindikatorer
- 17 Kredittoversikt
- 20 Valutaoversikt
- 24 Planene for Norges Banks nye hovedsetebygning
v/Kjell Stixrud
- 27 Sammenhengen mellom pengepolitiske tiltak
og netto kapitalinngang fra utlandet
v/Steinar Juel
- 35 Gjeldende kredittpolitiske bestemmelser
- 39 Tabeller

Vedlegg (allerede utsendt): Knut Getz Wolds foredrag om
Den økonomiske situasjon,
holdt på Norges Banks representantskapsmøte
26. februar 1979.

Penger og Kreditt utgis hvert kvartal
av Norges Bank, Oslo

Redaktør: Hermod Skånland
Redaksjonssekretær: Liv Kielland, Utrednings- og informasjonsavdelingen
Redaksjonsutvalg: Knut Andreassen, Valutaavdelingen
Einar Forsbak og Martinus Halsen, Kredittpolitisk avdeling
Erik Chr. Kolderup, Administrasjonsavdelingen
Håkon Sannes, Utrednings- og informasjonsavdelingen,
Oddvar Trones, Ekspedisjons- og regnskapsavdelingen

Redaksjonens adresse:
Norges Bank, Utrednings- og informasjonsavdelingen
Boks 336, Sentrum, Oslo 1
Telex: 11369 nbank n

De synspunkter som fremkommer i denne
publikasjon, representerer artikkelforfatterens
egen oppfatning og kan ikke tas som uttrykk
for direksjonens standpunkt til de
forskjellige spørsmål

Ettertrykk med kildeangivelse er tillatt

Sats og trykk: Norges Banks Seddeltrykkeri
Design: Anisdahl/Christensen

ISSN 0332-5598

I dette nummer

Som vanlig bringer de faste spaltene aktuell konjunktur-, kreditt- og valutaoversikt. Særlig den første gir denne gang forholdsvis fyldige kommentarer til utviklingstendensene så vel internasjonale som nasjonale. I valutaoversikten offentliggjøres sammensetningen av valutakurven. Som kjent valgte den norske regjering i slutten av fjoråret å trekke kronen ut av det europeiske slangesamarbeidet og å styre utviklingen av kronen etter en indeks, eller en kurv, der valutaer av størst viktighet for norsk utenrikshandel er med, og der de tillegges vekt etter den betydning de har. I dette nummer blir altså offentligheten gjort kjent med kurvens innhold, både valutaer og vekter.

Planene for Norges Banks nye hovedsete tar endelig form. Bygget, eller bygningene, skal reises i kvartalet mellom Kirkegaten, Rådhusgaten, Dronningensgate og Revierstredet og med hovedinngangspartiet vendt mot Bankplassen, bare et stenkast fra der hvor banken ligger i dag. Representantskapet i Norges Bank godkjente på års-

møtet i februar planene om et første byggetrinn. I Penger og Kreditt gir *Kjell Stixrud* en omtale av byggeprosjektet.

Steinar Juel har foretatt beregninger over sammenhengen mellom pengepolitiske tiltak og netto kapitalinngang fra utlandet. I en artikkel presiserer han visse teorier og forutsetninger som ligger til grunn for den modell han har valgt å bruke. Han gjengir de resultater han har fått ved to varianter av modellen og der han har benyttet kvartalstall for de siste åtte år. Resultatene er interessante, og selv om en ikke kan trekke for sterke konklusjoner av materialet, tyder beregningene på en systematisk sammenheng mellom interne pengepolitiske tiltak og netto kapitalinngang fra utlandet.

Knut Getz Wolds årstale – Den økonomiske situasjon – ble trykt som vedlegg til Penger og Kreditt og sendt ut med en gang den forelå. Det er den redegjørelse han som formann i Norges Banks direksjon gav på representantskapets årsmøte i februar.

Oslo, 23. mars 1978

Den internasjonale konjunktursituasjon

De internasjonale konjunkturutsikter er i begynnelsen av 1979 preget av motstridende utviklingstendenser. På den ene side har den økonomiske utvikling i flere industrialiserte land mot slutten av fjoråret og i begynnelsen av inneværende år vært noe sterkere enn tidligere ventet. Isolert sett peker dette i retning av at utsiktene for 1979 er blitt litt lysere enn OECD regnet med ved årsskiftet. På den annen side har krisen i Iran medført betydelig oppgang i spotprisene for olje og en del andre viktige råvarer. Med mindre de spekulative pristendensene på råvaremarkedene viser seg å være av kort varighet, er det fare for at en del av industrilandene vil søke å bekjempe de tiltakende inflasjonstendensene ved tilstramningstiltak. En slik utvikling vil forsterke tendensene til en synkende vekstkurve gjennom annet halvår av 1979. Utsiktene er av den grunn spesielt usikre for 1980, og det er fare for at oppsvinget i norsk markedsvekst i inneværende år vil bli avløst av en lavere veksttakt for neste år.

Den umiddelbare virkning av Iran-krisen har vært en kraftig økning i spot-prisene på olje, fra omkring 13 dollar pr. fat råolje til over 23 dollar pr. fat i Rotterdam. Selv om spot-markedet bare utgjør en liten del av totalmarkedet for olje, er det rimelig å anta at oljeprisene vil stige vesentlig mer i løpet

av 1979 enn de 14,5% som ble bestemt av OPEC ved årsskiftet. Det internasjonale energiråd (IEA) har allerede annonsert energisparetiltak i sine medlemsland, men det er tvilsomt om disse vil få særlig virkning før mot slutten av inneværende år. Inntil urolighetene inntraff, stod Iran for 20% av OPECs oljeproduksjon og representerte 16% av Japans oljeimport, mot 15% av Vest-Europas og 10% av USAs oljeimport. Foreløpig har om lag halvparten av produksjonsbortfallet i Iran blitt kompensert ved opptrapping av oljeproduksjonen i de øvrige OPEC-landene. Ifølge anslag av det amerikanske dataselskapet Data Resources, Inc. (DRI) vil imidlertid produksjonsveksten i de industrialiserte land falle med omtrent et halvt prosentpoeng og inflasjonsraten stige med om lag det samme selv om Iran vil gjenoppta halvparten av sin tidligere oljeeksport.

Hovedvirkningene av oljekrisen vil først gjøre seg gjeldende mot slutten av 1979 og i 1980. I begynnelsen av inneværende år later derimot den økonomiske utvikling til å bli positivt påvirket av at den økonomiske aktiviteten i USA fremdeles holder seg godt oppe. Indeksen for ledende indikatorer falt imidlertid i januar for tredje måned på rad. Dette indikerer at selv om produksjonsveksten i 1979 vil bli sterkere enn ventet, representerer dette bare en utsettelse av den amerikanske konjunkturavmatningen

til nærmere 1980. Videre er oppgangstendensene stadig mer markerte i Vest-Tyskland. Som følge av at også investeringsaktiviteten er i ferd med å ta seg opp, peker reviderte prognoser i retning av at veksten i bruttonasjonalproduktet kan komme til å ligge i overkant av 4% i 1979 mot nesten 3½% i fjor. I Sverige er samlet produksjon og etterspørsel på grunn av den ekspansive finanspolitikken i sterk vekst, og ifølge offisielle prognoser vil produksjonsstigningen gå opp fra 2¼% i 1978 til nærmere 5½% i inneværende år. I Storbritannia, som sammen med Vest-Tyskland og Sverige utgjør de tre viktigste markedsland for norsk eksport, er veksten antatt å holde seg rundt 3% i 1979. Med utgangspunkt i forventningene for internasjonal økonomi er volumøkningen i bruttonasjonalproduktet for våre største handelspartnere ventet å stige til 3¾% i 1979 mot 3% i 1978 og 1,3% i 1977.

I begynnelsen av 1979 fant det sted en merkbar forverring av prisutviklingen i OECD-landene. Foruten akselererende priser på olje og flere andre viktige råvarer bidrog vanskelig vintervær til tiltakende prisstigning. Bortsett fra den usikkerhet som knytter seg til oljeprisene, antar en at denne økningen i stigningstakten i hovedsak er av midlertidig karakter, idet det moderate internasjonale konjunkturoppsvinget ikke skulle tilsi noe generelt prispress på råvaremarkedene. Det hersker likevel utstrakt bekymring for inflasjonsutsiktene. Frykten for en forsterking av prisstigningen tyder således på at det i tiden fremover ikke vil være aktuelt med liknende koordinerte tiltak for å stimulere den internasjonale økonomiske utvikling som de man hadde i fjor. Inflasjon later nå til å representere en sterkere begrensning enn betalingsbalansen for utformingen av den økonomiske politikk.

Driftsregnskap (Milliarder dollar)

	1976	1977	1978 Foreløpig	1979 Prognose
USA	4,3	-15,3	-18	- 8
Japan	3,7	10,9	20	12
Frankrike	- 5,9	- 3,3	2	2
Vest-Tyskland	3,8	3,7	6	2¼
Italia	- 2,9	2,3	5½	4¾
Storbritannia	- 2,0	0,5	- ½	1½
Belgia-Luxembourg	- 0,3	- 0,7	- ¼	0
Nederland	2,7	0,2	- 1½	- 1¼
Sveits	3,5	3,4	4½	5
Østerrike	- 1,5	- 3,0	- 1½	- 2
Sverige	- 2,4	- 3,4	- 1½	- 1½
Danmark	- 1,9	- 1,6	- 1¼	- 1
Finland	- 1,2	- 0,2	¼	¼
Norge	- 3,8	- 5,0	- 2,0	- 2¼
Øvrige OECD-land	-14,9	-16,0	-12¾	- 13
OECD-området i alt	-18¾	-27½	- ¾	- 1¼
OPEC-Landene	37	31½	11	7½
Ikke-oljeproduserende utviklingsland	-26	-24	-34	- 38

Kilde: OECD, Economic Outlook, December 1978.

Til tross for en rekke antiinflatatoriske tiltak lå prisstigningen i USA også i de første månedene av 1979 nær 10%, og en reduksjon i inflasjonsraten står nå som det mest sentrale mål i amerikansk økonomisk politikk. I Vest-Tyskland synes prisøkningen å ha stabilisert seg rundt 3%, og utfallet av den 6½ uker lange streiken i metallindustrien tyder på at veksten i timefortjenesten i industrien også i tiden fremover vil ligge på vel 5%. Selv om det i februar ble oppnådd lønnsforlik mellom de britiske myndigheter og den største arbeidstakerorganisasjonen TUC, har det lenge vært klart at myndighetenes nåværende norm på 5% lønnsøkning ikke ville bli overholdt. Flere inngåtte lønnsavtaler har gitt betydelig høyere inntektsøkning enn dette, og en regner med en gjennomsnittlig oppgang i lønningene på omkring 12% i 1979. Samtidig har nedgangen i prisstigningstakten stoppet opp, og i 1979 vil konsumprisene i Storbritannia antakelig igjen ligge mer enn 10% høyere enn ett år tidligere.

Fordelingen av OECD-området driftsunderskudd mellom de enkelte medlemsland er ventet å utvikle seg i riktig retning i 1979. Betalingsbalansesituasjonen antas blant annet å bli styrket i USA og svekket i Japan og Vest-Tyskland. Som en følge av oljeprisøkningen vil imidlertid det samlede driftsunderskuddet for landene i OECD bli noe større enn anslaget rundt årsskiftet på 1¼ milliarder dollar. Den faktiske økningen i underskuddet vil avhenge av i hvilken grad de høyere oljeinntektene vil bli fulgt av sterkere importetterspørsel i de oljeproduserende landene. Mens den endrede betalingsbalansesituasjonen i de industrialiserte land antakelig ikke vil medføre særlige finansieringsproblemer, vil situasjonen

kunne bli svært vanskelig for mange av de fattigere, ikke-oljeproduserende utviklingslandene. Disse landene har i de senere år blitt sterkt rammet av det forverrede bytteforholdet og den svake etterspørselen i industrilandene. Økte oljepriser på toppen av dette vil gjøre flere av de fattigere u-landene enda mindre kredittverdige og bidra til at mange vil måtte søke om "stand-by"-kreditter i Det internasjonale valutafond (IMF).

Konjunktursituasjonen i Norge

Helhetsbildet. Konjunkturutviklingen mot slutten av 1978 og i begynnelsen av 1979 tyder på at et omslag i økonomien er i ferd med å finne sted. Norges Banks spredningsindeks gikk opp til 41 i fjerde kvartal mot 36 i tredje og 40 i annet kvartal. Selv om dette stadig innebærer at flere serier viser nedgang enn oppgang, er et markert trekk i bildet at det i første rekke er ledende indikatorer som viser stigning. Det synes derfor rimelig å vente at spredningsindeksen vil gå ytterligere opp i første kvartal 1979.

Det er særlig ledende indikatorer som lager og vareeksport som har vist en klar bedring, men også ordresituasjonen har forsterket seg noe. Nedgangen i industriproduksjonen var stoppet opp mot slutten av 1978 og synes å være i oppgang i begynnelsen av inneværende år. Oppsvinget var spesielt merkbart for eksportvareproduksjonen, men også andre produktionsgrupper tok seg litt opp. Detaljomsetningen og importvolumet sank derimot ytterligere i fjerde kvartal, men utviklingen i begynnelsen av 1979 peker i retning av at

en er i ferd med å passere et vendepunkt. Forholdene på arbeidsmarkedet blir derimot stadig vanskeligere, og stramhetsindikatoren for arbeidsmarkedet falt også i fjerde kvartal. Det historisk sett meget lave nivået på denne indikatoren tyder på at det er mye ledig kapasitet i norsk økonomi, og en regner med at arbeidsløsheten, korrigert for sesongvariasjoner, vil fortsette å stige utover i 1979.

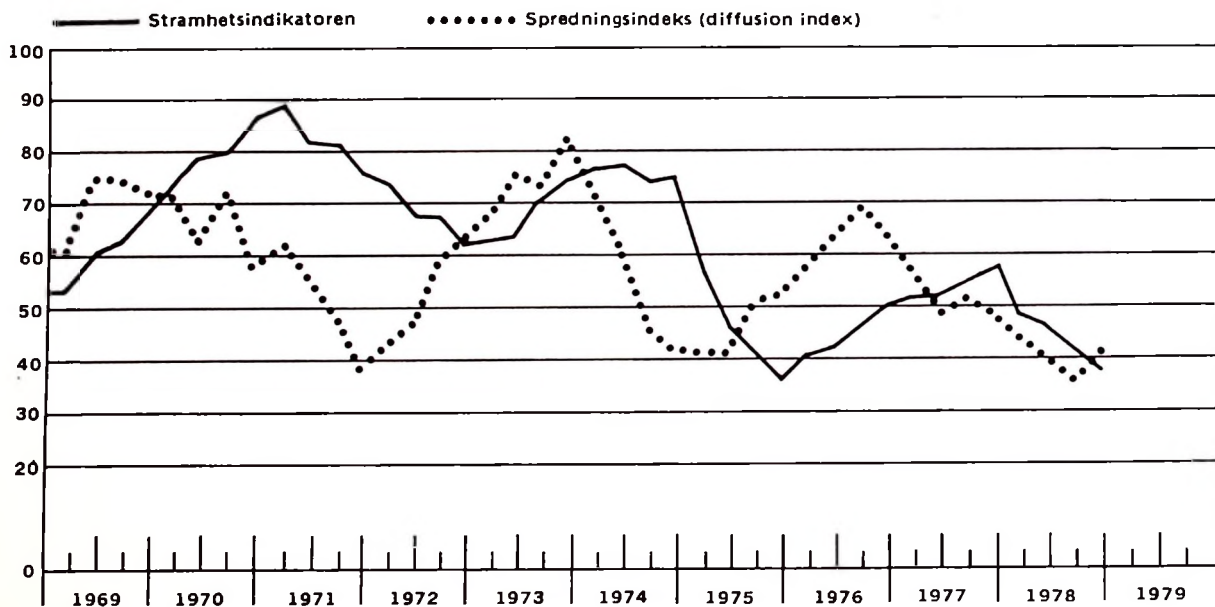
Statistisk Sentralbyrås konjunkturbarometer for fjerde kvartal bekrefter at mens utsiktene for eksportindustrien er i bedring, ventes det fremdeles svikt på hjemmemarkedet. Konjunkturbarometeret gir videre inntrykk av lav kapasitetsutnyttning og tendens til stadig slakkere arbeidsmarked for industrien sett under ett.

Vurderingene i konjunkturbarometeret er også påvirket av mangelfull korrigering for sesongsvingninger. Hovedinntrykket er

likevel at konjunkturbildet fortsatt er preget av svak innenlandsk etterspørsel og økende eksport. Samtidig er takten i pris- og lønnsstigningen avtakende. En vesentlig del av eksportoppgangen har imidlertid skjedd ved lagerreduksjon til svake priser. Prisstigningen på norske eksportprodukter har endog vært mindre enn kursnedgangen på norske kroner. Dette innebærer at norske eksportører gjennomgående må ha redusert sine priser målt i utenlandsk valuta for å få solgt sine produkter. Det hersker derfor usikkerhet med hensyn til den underliggende styrken i utenlandsetter-spørselen. Eksportoppsvinget i 1978 later således i noen grad til å ha vært av midlertidig karakter.

Den sterkere veksten i våre viktigste markedsland, kombinert med gode avsetningsforhold for en del av våre tradisjonelle eksportprodukter som papir, aluminium og

Fig. 1. Sammenfattende konjunkturindikatorer

andre metaller, gjør det ikke urimelig å vente at eksportøkningen i 1979 vil bli noe sterkere enn den anslåtte markedsveksten på 5½%. Dette betyr imidlertid at det vil finne sted en viss avflatning av veksttakten gjennom året. Til tross for at en eksportoppgang på 6–7% vil bidra til at samlet industriproduksjon må stige med nærmere 2%, samt at detaljomsetningsutviklingen indikerer at den innenlandske konsumerter-spørselen vil gå litt opp i tiden fremover, er svikten i investeringssetterspørselen så kraftig at industriproduksjonen ikke kan ventes å vise noen stigning i 1979. I nasjonalbudsjettet for 1979 er det antatt at industriproduksjonen vil falle med 1% i inneværende år.

Til tross for at så vel fjorårets valutakursnedskrivning som det svekkede innenlandske kostnadspresset har bedret konkurranseevnen til norsk industri, later hovedgrunnen til eksportøkningen i 1978 og i begynnelsen av 1979 å være stigende markedsvekst kombinert med enkelte faktorer av forbigående karakter. Mange forhold pøker likevel i retning av avtakende utenlandsetterspørsel fra slutten av 1979 og i 1980. En fortsatt økning i vareeksporten vil i så fall være avhengig av at det også i tiden fremover kan skje en bedring i næringslivets konkurranseevne, noe som nødvendiggjør en fortsatt stram økonomisk politikk.

Lager. Nedbyggingen av industriens lagerbeholdninger, som begynte i annet kvartal, fortsatte mot slutten av 1978. Nedgangen var særlig markert for eksportvarelagrene, som i fjerde kvartal var nærmere 30% lavere enn nivået ved utgangen av 1977. Lagrene av importvarer gikk også noe ned i fjerde kvartal 1978.

Fig. 2. Lagervolumet

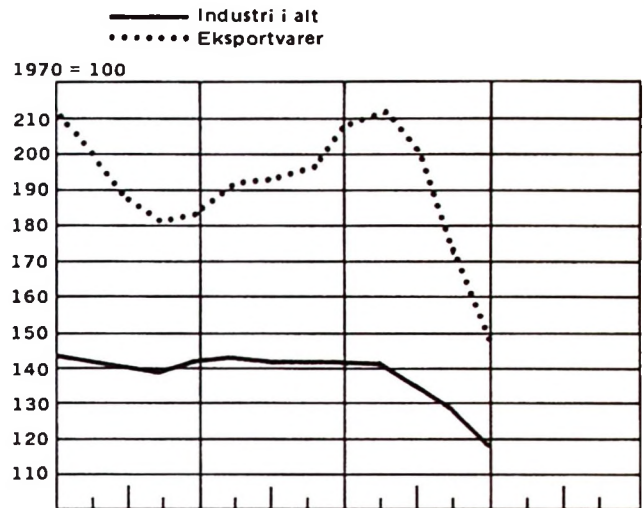
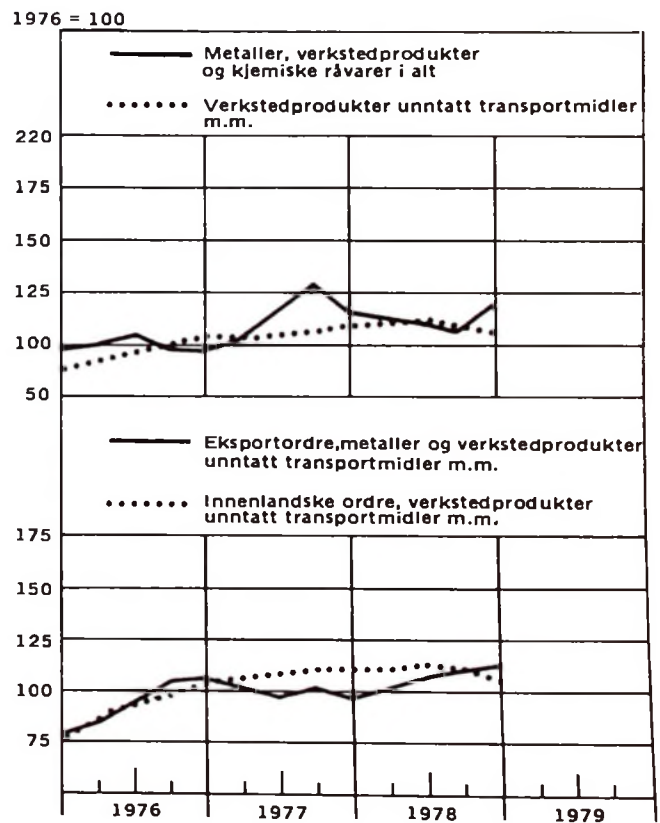

Fig. 3. Ordretilgang, verdi

For de fleste sentrale lagerserier var nivået ved utgangen av 1978 det laveste etter slutten av 1974. Lagerbeholdningene synes i det hele å være i ferd med å nå et normalnivå, og det er ikke rimelig å vente ytterligere nedgang. I tiden fremover vil derfor etterspørselsveksten i større grad gi seg direkte utslag i produksjonen. Mens lagernedbyggingen svarte for en vesentlig del av reduksjonen i total innenlandsk bruk av varer og tjenester i 1978, vil lagerutviklingen trolig bidra positivt til den økonomiske vekst i inneværende år.

Ordre. Ifølge Statistisk Sentralbyrås konjunkturbarometer for fjerde kvartal 1978 er mangel på ordre/salg fortsatt den dominerende produksjonsbegrensende faktor. 40% av bedriftene oppgav således at ordrebeholdningene var for små i forhold til eksisterende produksjonsomfang. Andelen er noe mindre enn i foregående periode, og total ordretilgang for metaller, verkstedprodukter og kjemiske råvarer pekte klart oppover i fjerde kvartal. Denne utvikling er imidlertid sterkt påvirket av byggingen av Statfjord B-plattformen og gir derfor ikke et tilfredsstillende inntrykk av den konjunkturbestemte etterspørsel. For de serier der transportmidler og oljerigger m.m. er holdt utenfor, viser ordreseriene derimot et annet utviklingsmønster. Mens innenlandsk ordretilgang til verkstedindustrien, unntatt transportmidler og oljerigger m.m., gikk litt ned i fjerde kvartal, har eksportordrene til metaller og verkstedprodukter, unntatt transportmidler og oljerigger m.m., vist oppgang gjennom hele året. Ordrebeholdningene for denne delgruppen nådde det høyeste nivå som er registrert siden begynnelsen av 1975, og dette understøtter at

utenlandsetterspørselen fortsatte å forsterke seg.

Konsumetterspørsel. Detaljomsetningsvolumet, som økte sterkt i 1977, var i gjennomsnitt nesten 7% lavere i 1978 enn året før. Det var i første rekke forbruket av varige konsumgoder som biler, møbler og innbo som gikk kraftig ned. Målt etter vekstratene på årsbasis, gjennomløp detaljomsetningsvolumet det sterkeste fallet i tredje kvartal. Mot slutten av fjoråret og i begynnelsen av 1979 avtok nedgangen, og detaljomsetningsvolumet er ventet å stige noe i løpet av inneværende år.

Varene som er med i detaljomsetningsindeksen, dekker om lag to tredjedeler av samlet privat konsum. Konsumet av tjenester viste derimot etter foreløpige oppgaver en oppgang også i 1978. Ifølge Statistisk Sentralbyrås foreløpige tall er nedgangen i privat konsum beregnet til 2,6% i 1978. Beregninger foretatt i Norges Bank, tyder på at omtrent to tredjeparter av denne reduksjonen kan forklares ved lavere kreditt-tilførsel til lønnstakere og trygdede. Videre synes vel en tredjepart av konsumnedgangen å ha sin årsak i økningen i innskuddsrentene. Den privat disponible realinntekt steg derimot med omkring 0,5% i 1978. Inntektsutviklingen later således til å ha hatt en svak positiv virkning på konsumet. Når det gjelder 1979, viser beregningsresultatene at det høyere rentenivået vil ha omtrent samme negative virkning på forbruket som veksten i kreditt-tilførselen vil ha en stimulerende effekt. Siden privat disponibel realinntekt antas å holde seg uforandret fra året før, peker anslagene i retning av at privat konsum vil vise liten eller ingen vekst i 1979.

Investeringssetterspørse. Investeringer i fast realkapital ble etter foreløpige oppgaver redusert med vel 11% i 1978. Det var særlig nedgangen på 80% for investeringer i sjøfart og på 36% i oljevirkosomhet som slo ut i totaltallene. Videre gikk industriinvesteringene ned med 14%. Over tre fjerdedeler av denne nedgangen kan tilskrives kjemisk industri (Rafnes-anlegget). Investeringstelingen for februar 1979 viser at antatte investeringer for bergverksdrift, industri og kraftforsyning for 1979 er 8% lavere enn antatte investeringer for 1978 registrert på samme tidspunkt i fjor. For industrien alene er nedgangen 14%, men holdes kjemisk industri utenfor, er nedgangen i den øvrige industrien 4%. Med en prisstigning på 4% tilsier dette en volumsvikt i investeringene på hele 12%. Selv om det hersker mye usikkerhet med hensyn til hvilke faktorer som har størst betydning for investeringsutviklingen, har nok de senere års dårlige fortjenesteforhold og svake selvfinansieringsevne vært utslagsgivende. De bedre etterspørselsforholdene for eksportnæringene kan imidlertid bidra til å stimulere investeringsaktiviteten, men dette vil neppe gi seg utslag før i 1980.

Byggeaktiviteten avtok i 1978, og ved utgangen av året lå samlet areal under arbeid 13% lavere enn i desember 1977. Nedgangen var særlig markert for bergverk og industri og den offentlige sektor. Boligbyggingen viste også en fallende tendens, og denne utvikling forsterket seg i begynnelsen av 1979.

Produksjonsutviklingen. Industriproduksjonen falt med nesten 2% i 1978. Mens gjennomsnittlig industriproduksjon til vareinnsats i bygg og anlegg, eksport og invest-

Fig. 4. Detaljomsetningsvolumet

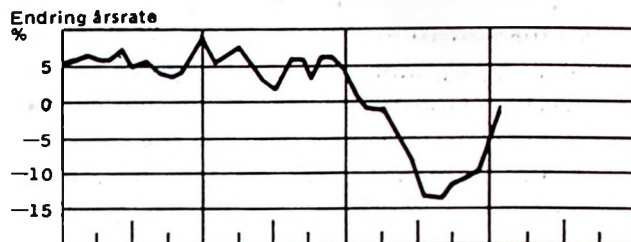
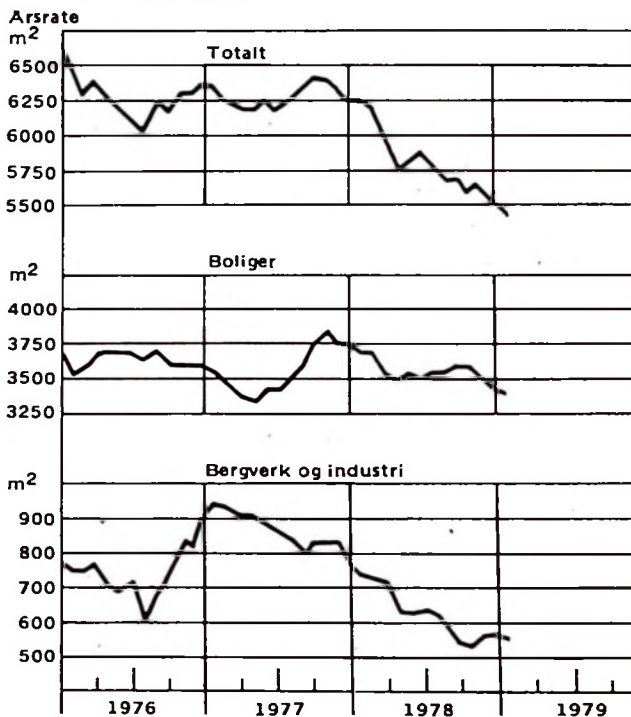

Fig. 5. Utførte investeringer i industrien, verdi

Fig. 6. Bygg igangsatt

ring i 1978 lå under nivået året før, viste produksjon til konsum og vareinnsats utenom bygg og anlegg en svak stigning. Dette utviklingsmønsteret endret seg imidlertid en del i annet halvår. De sesongkorrigerte produksjonstallene fluktuerte forholdsvis sterkt gjennom året, men inntrykket er likevel at alle hovedgrupper etter produksjonsanvendelse pekte oppover mot slutten av 1978 og i begynnelsen av inneværende år. Utviklingen i seksmånedersperioden fram til og med januar 1979 innebar således en årlig vekstrate i industriproduksjonen på omkring 3%. Produksjon for eksport og vareinnsats utenom bygg og anlegg utgjorde de mest ekspansive elementene.

Ifølge konjunkturbarometeret for fjerde kvartal 1978 ventet et flertall av foretakene som produserer viktige eksportvarer, fortsatt bedring, og en regner med at eksportproduksjonen vil ta seg ytterligere opp i løpet av 1979.

Av eksportvarene var oppgangen mest markert for tradisjonelle varer som treforedlingsprodukter, metaller og kjemiske produkter. Da samlet innenlandsk etterspørsel er ventet å bli omtrent uendret i 1979, vil den sterkere tendens som også ble registrert i produksjonen for hjemmemarkedet mot slutten av foregående år, kunne svekkes igjen i tiden fremover.

Arbeidsmarkedet. Den registrerte arbeidsløsheten var i tremånedersperioden desember 1978–februar 1979 1,4% av arbeidsstyrken (sesongkorrigerte tall) mot 0,9% i samme periode året før. Selv om dette i norsk sammenheng representerer høy ledighet, var det ingen andre OECD-land som hadde lavere tall for arbeidsledigheten. Ifølge Statistisk Sentralbyrås kvartalsvise

Fig. 7. Industriproduksjon, total

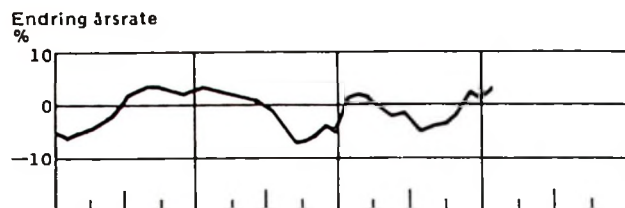
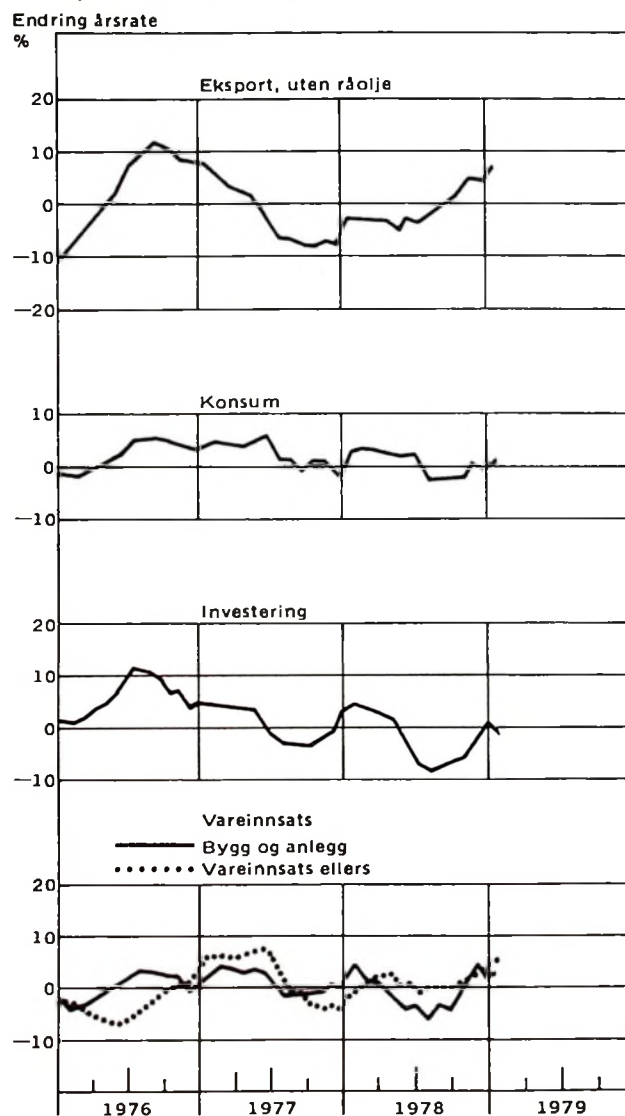

Fig. 8. Industriproduksjon etter anvendelse

arbeidskraftundersøkelser, som er bedre egnet for internasjonale sammenlikninger av arbeidsløshet, utgjorde antall "arbeidsøkere uten arbeidsinntekt" 2,1% av arbeidsstyrken i fjerde kvartal 1978. Tallet på ledige plasser gikk betydelig ned gjennom 1978, men nedgangen synes å ha stoppet opp i begynnelsen av inneværende år.

Arbeidskraftundersøkelsen viser at til tross for den stigende ledigheten økte antall sysselsatte med 1,6% i 1978. Hele veksten fant sted i de tjenesteytende næringer, mens tallet på sysselsatte i industrien ble redusert med 2%. Denne fallende trend er ventet å vedvare i 1979. Bedriftene later til å være forsiktige med å ta inn nye ansatte, og der det er mulig, arbeides det med ytterligere rasjonalisering og innføring av arbeidssparende utstyr. Det ser fortsatt ut til at oversysselsetting er et gjennomgående problem for mange industribedrifter. Vanskene ligger særlig i verkstedindustrien, og det kan ikke utelukkes at det vil finne sted en betydelig nedskjæring av antallet arbeidstakere i denne sektoren.

I 1979 er det lagt opp til en stram etterspørselsbegrensning i offentlig bruk av varer og tjenester. Videre vil den svake innenlandske etterspørselsutvikling bidra til at også privat tjenesteyting i mindre grad enn før vil være i stand til å øke sysselsettingen. Utsiktene for arbeidsmarkedet taler derfor for at tallet på arbeidsledige, korrigert for sesongmessige variasjoner, vil fortsette å stige gjennom 1979. Myndighetene har imidlertid lagt opp til omfattende arbeidsmarkedstiltak, og dette vil bidra til å dempe utslagene på arbeidsmarkedet.

Pris- og kostnadsutvikling. Prisutviklingen siden oktober 1978 tyder på at pris- og

Fig. 9. Arbeidsmarkedet

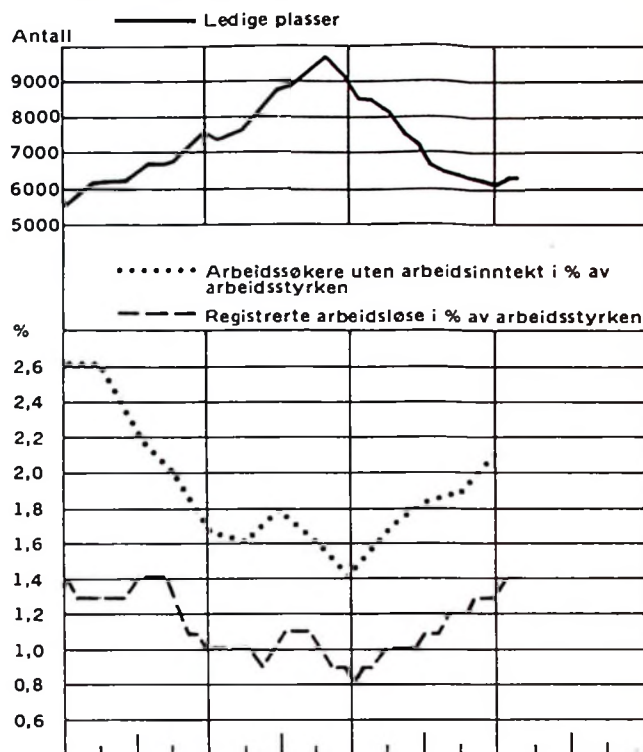
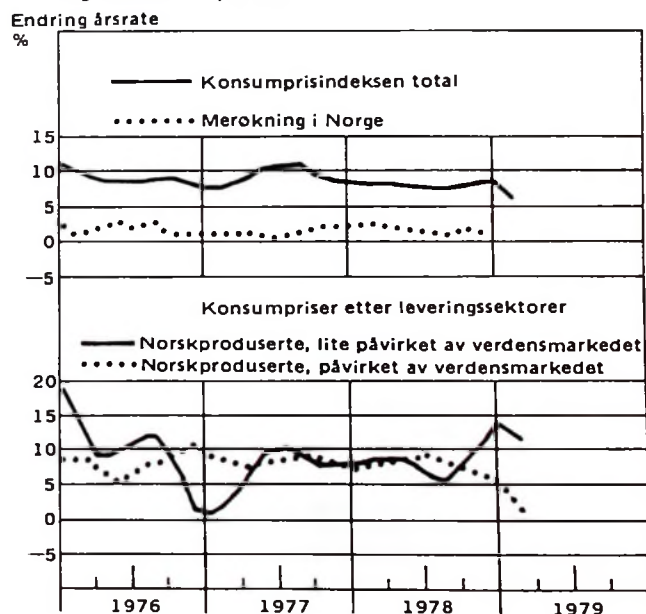
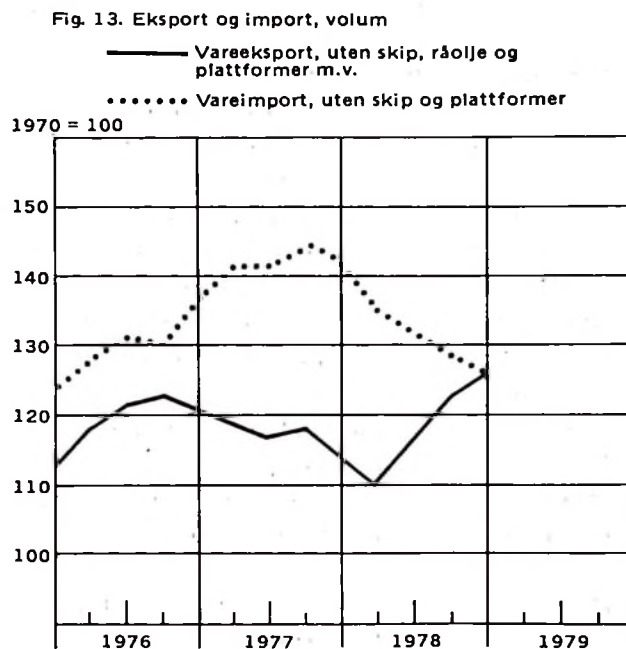
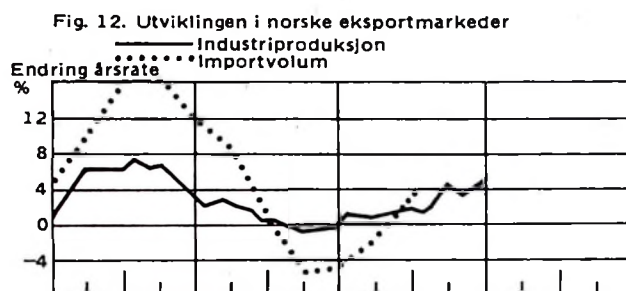
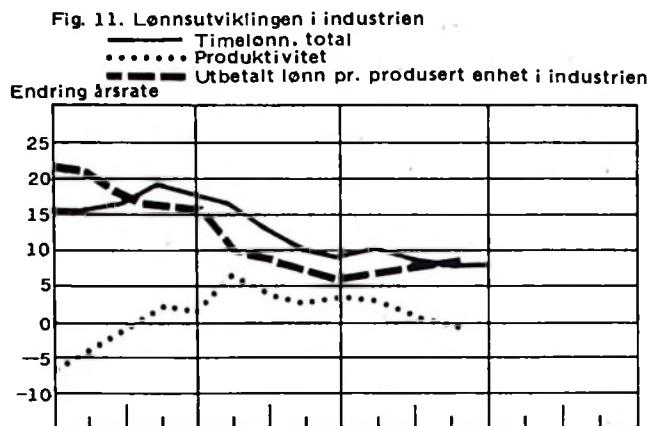

Fig. 10 Konsumprisene

inntektsstoppen er effektiv. Stigningstakten i konsumprisene har i løpet av de siste månedene avtatt merkbart. I seks månedersperiode fram til februar 1979 økte konsumprisindeksen med noe over 6% på årsbasis, og en kan i tiden fremover vente ytterligere fall i den underliggende prisstigningstendens. Fra februar 1978 til februar 1979 steg konsumprisindeksen med 5,5%. Et nytt trekk i bildet er at også veksttakten for "norskproduserte varer, lite påvirket av verdensmarkedets priser" er avtakende, men den ligger fremdeles betydelig over stigningstakten for prisindeksen for "varer påvirket av verdensmarkedets priser". Den strenge prisreguleringen synes følgelig å være i ferd med å dempe de innenlandske prisimpulsene. På bakgrunn av den effektive kursnedgang på norske kroner på 7% i 1978 er det likevel noe uventet at det særlig var verdensmarkedets priser som bidrog til den lavere prisstigningen. I begynnelsen av 1979 viste også engrosprisindeksen og produsentprisindeksen lav stigningstakt. Det foreligger derfor ingen umiddelbare tegn til at den avtakende prisstigningstendensen skal snu. Den internasjonale prisoppgang på olje og enkelte andre råvarer utgjør imidlertid et usikkerhetsmoment.

Av lønnsøkningen i industrien på 8% i 1978 representerte 6% lønnsglidning. Inntektsstoppen vil først få virkning på den beregnede lønnsglidning i inneværende år, hvor en regner med en sterk reduksjon. Det er videre rimelig å se den ventede utviklingen i lønnsglidningen i sammenheng med den gradvise forverringen av arbeidsmarkedet.

Utenriksøkonomien. Veksten i de land som er viktigst for norsk eksport, tok seg kraftig opp i annen halvdel av 1978. I seksmånedersperioden fram til utgangen av 1978 viste den sesongkorrigererte indeks for industriproduksjonen i disse land en økning med årlig rate på 4%, sammenliknet med 2% ved utgangen av juni 1978 og en svak nedgang ved utgangen av desember 1977. Utenlandsetterspørselen er følgelig i klar bedring, og markedsveksten for norsk eksport er i 1979 anslått til 5½% mot 3,7% i 1978. Dette har allerede gitt seg klare utslag i norsk eksport, og i fjerde kvartal økte eksportvolumet med en årlig rate på 10%.

For 1978 steg volumet av den tradisjonelle vareeksporten med 6%. Mens norsk eksport i perioden 1973–77 viste svakere utvikling enn veksten i våre eksportmarkeder skulle tilsi, økte vår tradisjonelle vareeksport sin markedsandel med to prosentpoeng i 1978. Dels som følge av at etterspørselen synes å være spesielt sterk etter en del av Norges viktigste eksportvarer, men også som et resultat av norsk industris bedre konkurransevne, burde forholdene i 1979 ligge til rette for en ytterligere tilbakevinning av markedsandeler som er tapt i 1970-årene. En betydelig del av den sterke eksportveksten i fjor var imidlertid påvirket av kortvarige faktorer som nedbygging av lagre. En regner derfor med at stigningstakten vil avta i løpet av inneværende år.

Volumet av vareimporten (uten skip og plattformer) var fallende gjennom hele 1978, og for året under ett ble nedgangen 9%. Regnet i verdi, gikk import til konsum ned med 7%, import til investering eksklusive skip og plattformer ned med 3% og

Fig. 14. Eksport og import, priser

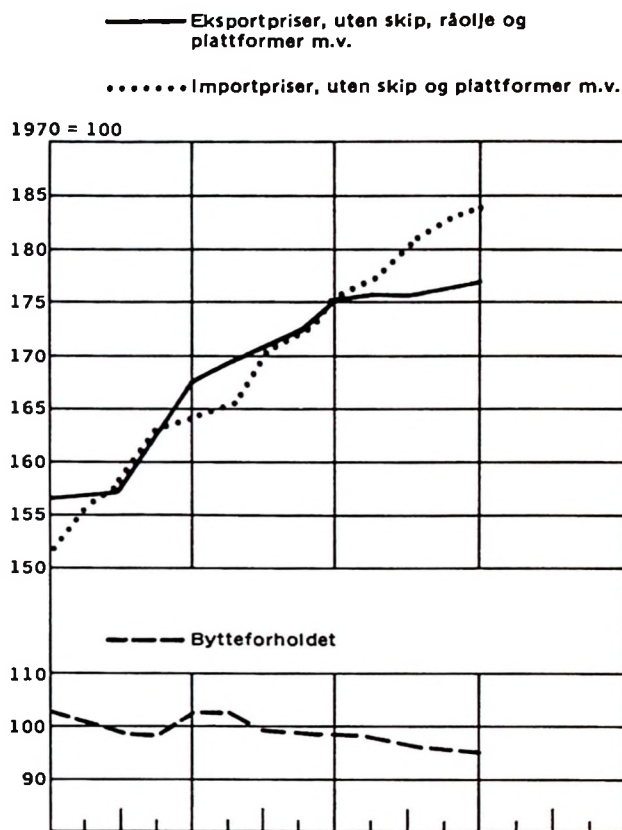
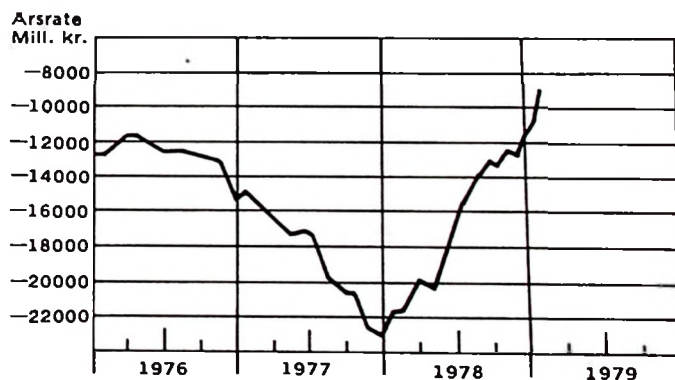

Fig. 15. Varesaldo, uten skip og plattformer

innsatsvarer ned med 2%. Den sterke nedgangen i konsumet og svikten i investeringene fikk således betydelige virkninger for importen. Reduksjonen var forholdsmessig større enn tilbakegangen i innenlandsk etterspørsel skulle tilsi, og dette slo ut i nedbygging av importvarelagrene. De sesongkorrigerte verditalle på månedsbasis tyder likevel på at vareimporten var i ferd med å ta seg noe opp mot slutten av fjoråret og i begynnelsen av 1979.

Mens eksportprisene for tradisjonelle varer økte med 2% i 1978, var det en stigning på 5½% i de tilsvarende importpriser. Bytteforholdet forverret seg således med over 3% mot 2% i 1977 og nærmere 5% i 1976. Sett i forhold til utviklingen i våre viktigste markedsland, må prisstigningen for norske eksportvarer betegnes som usædvanlig svak. Mye taler for at blant annet salg fra lager til relativt lave priser kan ha presset eksportprisene nedover. Mot slutten av fjoråret lot derimot prisene for flere viktige norske eksportvarer som papir, jern og metall og aluminium å være på vei oppover. Det synes i det hele rimelig å regne med en bedring av bytteforholdet i 1979.

Det samlede driftsunderskudd overfor utlandet ble redusert fra 26,3 milliarder kroner i 1977 til 11,0 milliarder kroner i 1978. Verdien av råolje og naturgass fra Nordsjøen utgjorde 14,3 milliarder kroner mot 8,1 milliarder kroner i 1977. Som en følge av den sterke veksten i vareeksporten gikk underskuddet på varesaldoen regnet på årsbasis, ned til 8,7 milliarder kroner i februar 1979. Utviklingen i utenrikshandelen peker i retning av at underskuddet på handelsbalansen kan bli redusert også i år.

Fraktmarkedet viste sterk bedring i fjerde kvartal, særlig for større og mellomstore tankskip. I noen grad skyldtes bedringen forbigående forhold, som lav dollarkurs, uroen i Iran og oljeprisforventninger for 1979. I begynnelsen av mars 1979 skjedde det igjen en sterk rateøkning. Selv om meldingene om at Iran ville gjenoppta eksporten av olje, påvirket denne utvikling, synes det som om en fastere tendens er i ferd med å gjøre seg gjeldende i fraktmarkedet. Ratestigningen var spesielt kraftig for større tankskip, men også tørrlastmarkedet lot til å være inne i en sterkere periode. På den annen side vil flåtens størrelse være mindre i år enn i 1978.

Oslo, 22. mars 1979

Kredittoversikt

Kreditt- og likviditetsutviklingen

Publikums likviditet økte i 1978 med 11%, som var en noe sterkere vekst enn det som var anslått i det sist fremlagte nasjonalbudsjett. Veksttendensen ved utgangen av året var også noe sterkere enn ved utgangen av tredje kvartal.

Veksten i publikums likviditet ble likevel mindre i 1978 enn i 1977, da den var 16%. Neddempningen skyldes først og fremst at tilførselen fra de private bankene var 6,1 milliarder kroner mindre i 1978 enn året før. Bankenes utlansvekst var moderat, og de kjøpte praktisk talt ikke private obligasjoner i 1978. De tradisjonelle låntakere på det innenlandske obligasjonsmarked ble henvist til å låne i utlandet.

Likviditetstilførselen ved sentralmyndighetenes inntektsunderskudd var mer enn 2 milliarder kroner større i 1978 enn i 1977. Dette var betydelig mer enn anslått i nasjonalbudsjettet.

Publikums valutakjøp fra bankene var ca. 1 milliard kroner mindre enn antatt i nasjonalbudsjettet og beløp seg til 7,5 milliarder kroner i 1978 mot 8,8 milliarder året før. Bankene skaffet seg den valuta de solgte til publikum, ved å kjøpe valuta for 3,6 milliarder fra statsbankene, 1,7 milliarder fra Norges Bank og ved å trekke resten av egne valutareserver.

Norges Banks markedspapir har i tiden etter at primærreservekravet ble opphevet 1. august 1978, vært brukt til å påvirke *bankenes likviditet*. I låneperioden september-oktober, da relativt store valutaintervensjoner virket inndragende, ble bankene tilført likviditet ved at deres låneadgang i Norges Bank ble utvidet. For øvrig har bankenes likviditet helt fra juli vært nokså rommelig, og for å gi dem en avkastning på sine likvide midler som kunne motvirke at denne likviditet ble søkt plassert som utlån, har Norges Bank tilbudt markedspapir flere ganger. I begynnelsen av mars var det utestående markedspapirer fra tre forskjellige utstedelser på til sammen 2,2 milliarder kroner, med en effektiv avkastning på 9,9% p.a.

I den perioden markedspapirene har vært benyttet, har gjennomsnittlig interbankrente (dag-til-dag) ligget på nær 7% p.a., mens tremånedersrenten har ligget på vel 9% p.a. Disse rentesatser har imidlertid svinget sterkt, avhengig av den aktuelle likviditetssituasjon. I oktober 1978, som var en periode med valutautgang og tilstramning av banklikviditeten, gikk tremånedersrenten således opp i 16% p.a. Dag-til-dagrenten gikk opp i vel 13% p.a. i slutten av desember og begynnelsen av januar, antakelig på grunn av usikkerhet med hensyn til den nye låneordningen i

Norges Bank og frykt for å komme i B-lånsposisjon. Den kortsiktige renten har tendert mot null i de perioder da bankene ikke har hatt behov for å låne i Norges Bank, mens tremånedersrenten har vært mer stabil.

Likviditetstilførselen ved offentlige transaksjoner var noe større enn man kunne vente i januar-februar. Bankene fikk dessuten kronelikviditet ved å selge valuta til Norges Bank. Fra årsskiftet til midten av mars solgte de for 1,7 milliarder kroner, slik at likviditetstilførselen ble noe rikeligere enn man hadde regnet med.

Forretnings- og sparebankenes utlån var i annet halvår 1978 regulert ved kredittlovens §8. Denne påla dem å plassere tilleggsreserver ved utlånsøkning utover fastsatte rammer. Ved alle tidspunkter for beregning av tilleggsreserver, dvs. hvert månedsskifte, var det et relativt stort antall banker som overskred den tillatte vekstprosent, men med nokså små beløp. Det tyder på at for mange banker var §8 en effektiv sperre som hindret dem i å tilfredsstille hele pågangen etter kreditt. På grunn av den ujevne fordelingen av kredittetterspørselen var det samtidig mange andre banker som lå langt under sine tillatte vekstprosent.

Fram til utgangen av november ble bankenes frie utlånsvekst fastsatt til en viss prosent av utlånene 12 måneder tidligere. Ved utgangen av desember ble veksten satt i forhold til utlånene 13 måneder tidligere, fordi veksten i desember 1977 hadde vært unormalt høy. Dette skapte problemer for enkelte banker som foretar rentekapitalisering i desember, dvs. de legger da opptjent, ikke forfalt rente til utlånene. For å ta

Fig. 1. Forretningsbankenes utlån

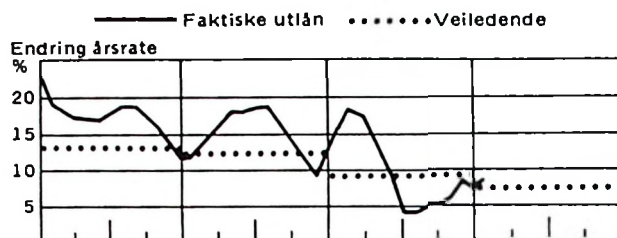

Fig. 2. Sparebankenes utlån

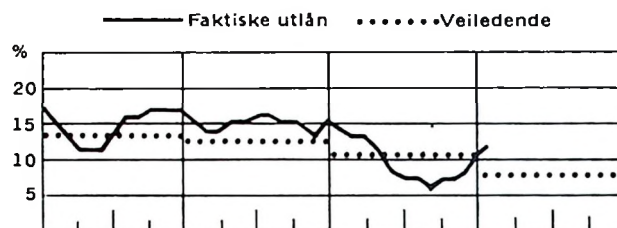

Fig. 3. Publikums likviditet (money)

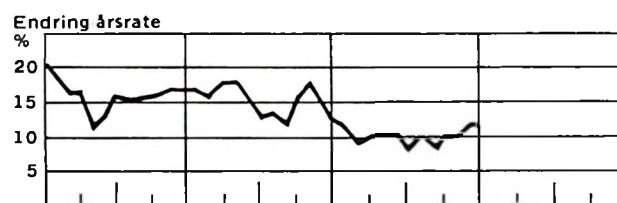
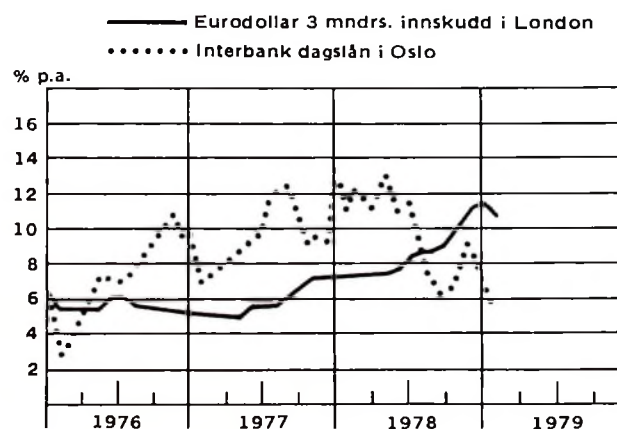

Fig. 4. Renteutviklingen, månedlig glennomsnitt

hensyn til dette, gav Norges Bank bankene anledning til å øke beregningsgrunnlaget med det rentebeløp som året før var lagt til utlånene. Takket være denne lempning, ble det en nokså sterk økning i bankenes sesongkorrigerede utlån i desember. Vekst-takten hadde tidligere ligget lavere enn det nasjonalbudsjettets tall på 5,8 milliarder skulle tilsi, men da året var omme, var utlånsøkningen nokså nøyaktig lik budsjet-tallet for kalenderåret. Til tross for utvidel-sen var det likevel i desember fortsatt en rekke banker som overskred §8-rammen. De måtte plassere tilleggsreserver på til sammen 111 mill. kroner.

Fra nyttår 1979 gjelder ikke lenger §8. Bankenes utlån reguleres nå ved å påvirke deres likviditet ved bruk av Norges Banks markedspapir og ved Norges Banks låne-ordning. Den er nå strammere enn tidligere og antas å virke mer disiplinerende på bankenes utlånsvirksomhet. Foreløpige tall viser at forretningsbankenes utlån økte med

275 mill. kroner og sparebankenes med 564 mill. kroner sesongkorrigert i januar–februar, slik at total utlånsvekst for ban-kene var 839 mill. kroner. Dette ligger innenfor rammen for bankenes kreditt-tilførsel i år.

Statistikken over bankenes utlån fordelt på institusjonelle sektorer, viser at utlånene til kommunesektoren økte med knapt 700 mill. kroner eller 22½% i 1978. Utlån til næringslivet økte med 3,6 milliarder kroner eller 10½%, mens utlån til lønnstakere økte med knapt 1,6 milliarder kroner, hvilket tilsvarer bare 5% vekst i 1978. Den meget beskjedne økningen i utlån til lønnstakere tyder på at bankene som gruppe etterlevet forståelsen om å begrense lån til konsum-formål. Denne begrensningen skal gjelde også i 1979, og Norges Bank vil følge utviklingen nøye og eventuelt ta kontakt med de banker hvis utlånsstatistikk synes å tyde på en for stor vekst i lån til konsum-formål.

Oslo, 16. mars 1979

Valutaoversikt

"Kurven"

Som kjent vedtok regjeringen med virkning fra 12. desember 1978 å tre ut av slangesamarbeidet og i stedet knytte utviklingen i kronens internasjonale verdi til en "kurv" av valutaer. Dette betyr at myndighetene tar sikte på å styre kursutviklingen for norske kroner i forhold til utviklingen i et veid gjennomsnitt av viktigere valutaer for norsk utenriksøkonomi. Det opereres ikke lenger med rammer for kursutviklingen av norske kroner i forhold til enkeltvalutaer, slik tilfellet var da norske kroner var med i slangen.

De valutaer som er de viktigste for norsk utenriksøkonomi, er med i kurven, og hver valuta er tillagt en vekt som er bestemt på basis av vedkommende lands betydning i norsk utenrikshandel. Vekten for amerikanske dollar er imidlertid justert opp for å ivareta dollarens betydning også for skipsfarts- og petroleumssektoren.

På dette grunnlag har Norges Bank fastlagt følgende vekter:

US dollar	25%	F.francs	4%
S.kroner	18%	Nederl. gylden	4%
Tyske mark	14%	Finske mark	3%
Pund sterling	13%	B.francs	2%
D.kroner	7%	It. lite	2%
Japanske yen	6%	Sv.francs	2%
			<hr/>
			100%
			<hr/>

Med utgangspunkt i valgte basiskurser beregnes en indeks som gir uttrykk for det veide gjennomsnitt av kursendringene fra et basisnivå til beregningstidspunktet. Norges Bank vil i nødvendig utstrekning intervenere med sikte på å holde fluktuasjonene omkring dette nivå innenfor et begrenset område og for øvrig opprettholde ordnede forhold på valutamarkedet i samsvar med artikkel IV i valutafondsavtalen.

Valutamarkedet

De første par uker av året 1979 var preget av en viss usikkerhet med hensyn til hovedvalutaenes utvikling. Etter hvert som amerikanske dollar fikk en fastere tendens, roet imidlertid markedene seg. Dollaren viste en klar, men likevel moderat appresiering fram til begynnelsen av februar. Da syntes det som om denne tendensen vendte, men nedgangen var av kort varighet, og dollaren har siden hatt et forholdsvis stabilt kursleie. En viktig faktor bak den fastere dollarutviklingen fra årsskiftet var at deler av den betydelige kortsiktige kapitalutgang i fjerde kvartal 1978 ble reversert i januar i år. Det nærmere samarbeid mellom sentralbankene i USA, Japan, Sveits og Vest-Tyskland siden 1. november 1978 har utvilsomt også bidratt til mer stabile kursforhold og dempet usikkerheten i markedet. Utviklingen i

Iran og virkningene på tilgangen av olje til ulike land synes hittil bare å ha påvirket valutamarkedene i liten grad. Virkningen av disse hendelsene i Iran har foreløpig vært vurdert som mindre for USA enn for Japan og Europa.

Planene om å iverksette det nye europeiske valutasytem EMS (European Monetary System) ble ikke gjennomført som planlagt fra årsskiftet 1978/79. På EF-toppmøtet 12. og 13. mars ble det imidlertid oppnådd enighet om å sette systemet i verk med virkning fra markedsåpning 13. mars etter at det var funnet fram til et kompromiss med hensyn til de problemer som oppstår for landbruksprisene i samband med fremtidige kursjusteringer. Deltakerne i systemet er foruten de fem EF-land som inntil nå har vært med i slangesamarbeidet (Belgia, Danmark, Nederland, Luxembourg og Vest-Tyskland), nå også Frankrike, Irland og Italia. Av de ni EF-landene er det altså bare Storbritannia som står utenfor den del av systemet som gjelder forpliktelsen til å holde et avtalt kursforhold mellom pund og de øvrige EF-valutaer. Storbritannia deltar imidlertid i de konsultasjons- og beslutningsordninger som er knyttet til det nye valutasytemet. De fleste av deltakerne vil benytte de ordinære svingningsmarginer på $\pm 2\frac{1}{4}\%$ omkring en sentralkurs. Bare Italia har meldt at de i en overgangsperiode vil utnytte muligheten for utvidede svingningsmarginer på $\pm 6\%$.

Prinsippene for systemet er omtalt i en artikkel i Penger og Kreditt nr. 3/1978, og systemets hovedtrekk er referert i Norges Banks årsberetning for 1978.

Utviklingen i Norge har ikke forårsaket noen særpreget kursutvikling for norske

kroner, og forholdene i det norske valuta-marked har således også vært rolige hittil i år. Kronens internasjonale verdi ifølge Valutafondets MERM-metode falt noe i januar som følge av den moderate dollaroppgang. I februar og inntil midten av mars er imidlertid denne bevegelsen til dels

Fig. 1. Salgskurser (N. kr. pr. enhet) for US dollar, pund sterling, tyske mark og svenske kroner i Oslo

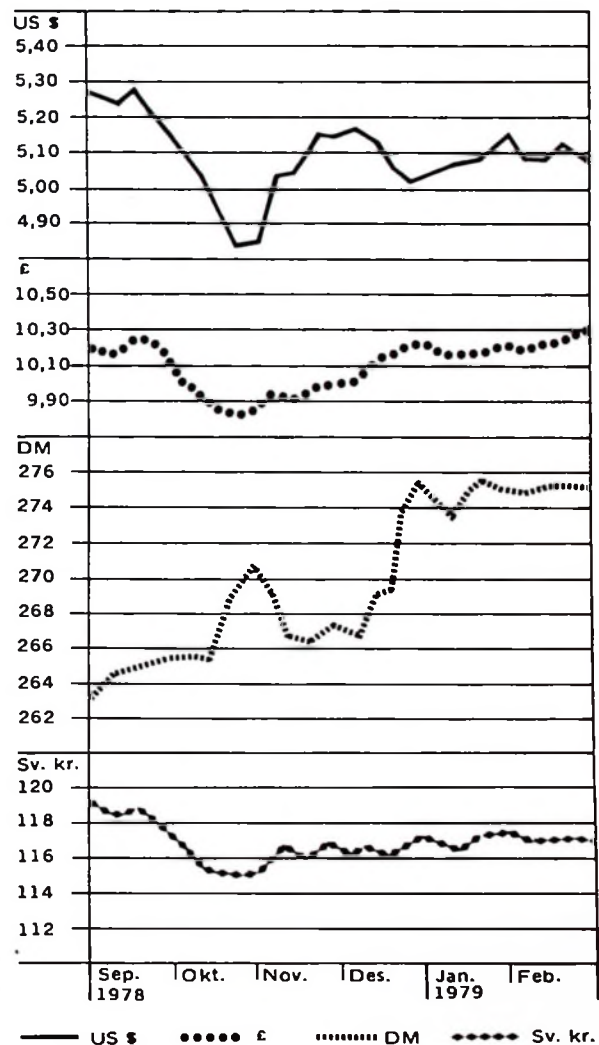
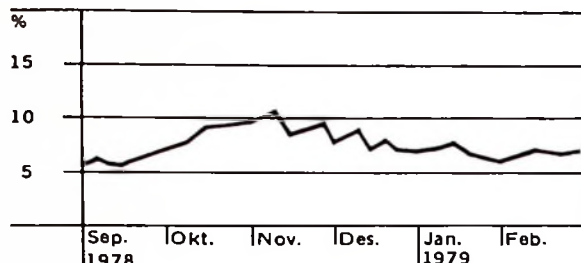

Fig. 2A. Kronens internasjonale verdi (effektiv kursutvikling) beregnet etter Valutafondets MERM-metode (Basis mai 1970) Ukegjennomsnitt

reversert (jfr. figur 2). Sammenliknet med kursforholdene omkring 12. desember i fjor da norske kroner ble trukket ut av slangesamarbeidet, er det hittil i år ifølge MERM-beregningene skjedd en reduksjon i kronens internasjonale verdi på ca. 1%.

Norges Bank har fra tid til annen intervenert i valutamarkedet og solgt norske kroner mot US dollar. Disse intervensjoner tok sikte på å få en bedre balanse i tilbuds- og etterspørselsforholdene i valutamarkedet og hadde særlig sammenheng med inngang av større utenlandslån. Hittil i 1979 har Norges Bank på denne måten kjøpt ca. 260 mill. dollar (ca. 1 310 mill. kroner). Intervensjonene fordeler seg med ca. 90 mill. dollar i januar, ca. 50 mill. dollar i februar og ca. 120 mill. dollar i første halvdel av mars. Norges Bank har i tillegg kjøpt valuta for ca. 470 mill. kroner fra bankene for å dekke kundebehov.

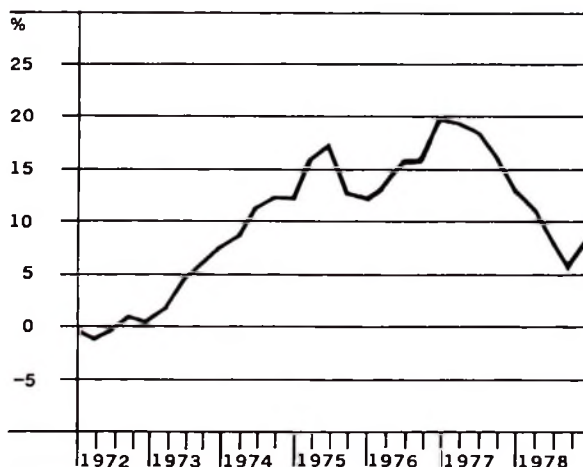
Ved intervensjoner og ved inngang av statslån fra utlandet økte Norges Banks internasjonale reserver fra årsskiftet og fram til midten av mars med 4,4 milliarder kroner til 18,8 milliarder kroner.

Valutareguleringen

Ved en restriktiv behandling av lånesøknader lyktes det i 1978 å holde låneinngangen fra utlandet til næringslivet (utenom rederier og oljevirkosomhet) innenfor den ramme som var fastlagt i nasjonalbudsjettet. For 1979 er rammen for langsiktige lån til næringslivet i "fastlands-Norge" fastsatt til 2 380 mill. kroner. Dette er om lag det samme som i fjor. Undersøkelser foretatt av Norges Bank, tyder på at bedriftenes behov for utenlandsfinansiering vil gå ned i år i forhold til i fjor, hovedsakelig som følge av mindre investeringer.

I Norges Banks rundskriv nr. 1 av 16. februar 1979 til forretnings- og sparebankene er det gjort nærmere rede for de retningslinjer som Norges Bank vil følge i 1979 ved behandling av søknader om låneopptak i utlandet og visse andre valuta-

Fig. 2B. Kronens internasjonale verdi (effektiv kursutvikling) beregnet etter Valutafondets MERM metode (Basis mai 1970) Kvartalsgjennomsnitt

transaksjoner, som i hovedtrekk vil være de samme som i 1978. I januar og februar i år ble det behandlet 49 søknader fra industri- og handelsbedrifter utenom skipsfart og oljevirksomhet om lån i utlandet for til sammen 811 mill. kroner.

Innvilgede langsiktige lån utgjorde i alt 184 mill. kroner. De alt overveiende vedrørte lån til finansiering av industriinvesteringer. I tillegg ble det i 1978 lisensiert langsiktige lån for trekk i 1979 for til sammen 1 045 mill. kroner. Dermed er vel halvparten av årets ramme for langsiktige lån fra utlandet til næringslivet i "fastlands-Norge" utnyttet ved utgangen av februar. Det er imidlertid vanlig at en vesentlig del av lisensieringen skjer i begynnelsen av året.

Innvilgede, kortsiktige lån fordeler seg med 266 mill. kroner på nye lån og med

289 mill. kroner på fornyelser av eksisterende låneavtaler.

Inntil i fjor høst var den enkelte valuta-bank pålagt å holde sine innskudd og lån fra utlandet innenfor fastsatte maksimumsbeløp. Denne reguleringsordning ble med virkning fra 1. november 1978 erstattet av en regulering som pålegger den enkelte bank å holde sin totalposisjon i valuta tilnærmet i balanse. Bankene tillates å avvike fra nullposisjon med visse marginer som varierer med størrelsen av bankens forvaltningskapital. Nyordningen tar sikte på å hindre at bankene motvirker likviditetspolitikken ved å la totalposisjonen svinge. Ordningen gjelder foreløpig som en prøveordning ut 1979. Hittil har erfaringene med ordningen vært gode, idet svingningene i bankenes totalposisjoner er blitt betydelig mindre enn tidligere.

Oslo, 20. mars 1979

Planene for Norges Banks nye hovedsetebygning

*Kjell Stixrud,
kontorsjef i administrasjonsavdelingen
i Norges Bank*

Når Norges Banks hovedsete kommer på tale, tenker de fleste på den monumentale jugend-inspirerte bygningen på Bankplassen. Men faktum er at hovedsetet er spredt på seks forskjellige bygninger i dette strøket. Det skaper forståelig nok kommunikasjonsproblemer, og det gir en lite rasjonell arbeidsgang. Dette er bakgrunnen for at man for ti år siden begynte å arbeide med spørsmålet om nybygg. Det viste seg at det var mulig å erverve kvartalet Kirkegt. — Rådhusgt. — Dronningensgt. — Revierstredet, som endog tangerer Bankplassen. Det var med andre ord muligheter for å reise et nybygg i samme strøk hvor Norges Bank har så lange tradisjoner. Først med Christiania-filialen fra 1816 ved Bankplassen, og så med "hovedsetebygningen" fra 1906.

I 1973 kunne Norges Bank innby til arkitektkonkurranse om ny hovedsetebygning. Konkurransprogrammet inneholdt den krevende passus

".... at bevaringsverdige deler av den gamle bebyggelse inngår som levende ledd i den fremtidige helhet. Det stilles store krav til behandlingen av masser og målestokk i det anselige byggverk som her skal innpasses i et beskjedent, men by-historisk verdifullt nabolag."

Konkurransen ble vunnet av arkitekter MNAL *Kjell Lund* og *Nils Slaatto*, og i den tid som er gått siden da, har det vært arbeidet kontinuerlig med prosjektet, som nok er identisk med vinnerutkastet i hovedsak, men som har undergått en del endringer under planleggingsprosessen etter hvert som byggherrens behov er detaljformulert.

Generelt kan det sies at det har vært stilt ganske store krav både hva angår indre og ytre utforming. For å ta det siste først, så gjelder det å få innpasset et så stort bygg — tomten utgjør et helt kvartal — på en harmonisk måte i det gamle bymiljøet i strøket omkring Bankplassen og Akershus. Deler av området er unektelig nokså nedslitt, og reisingen av en ny hovedsetebygning for Norges Bank bør være et betydelig bidrag til en alminnelig opprusting i den historisk sett mest verdifulle del av Oslo.

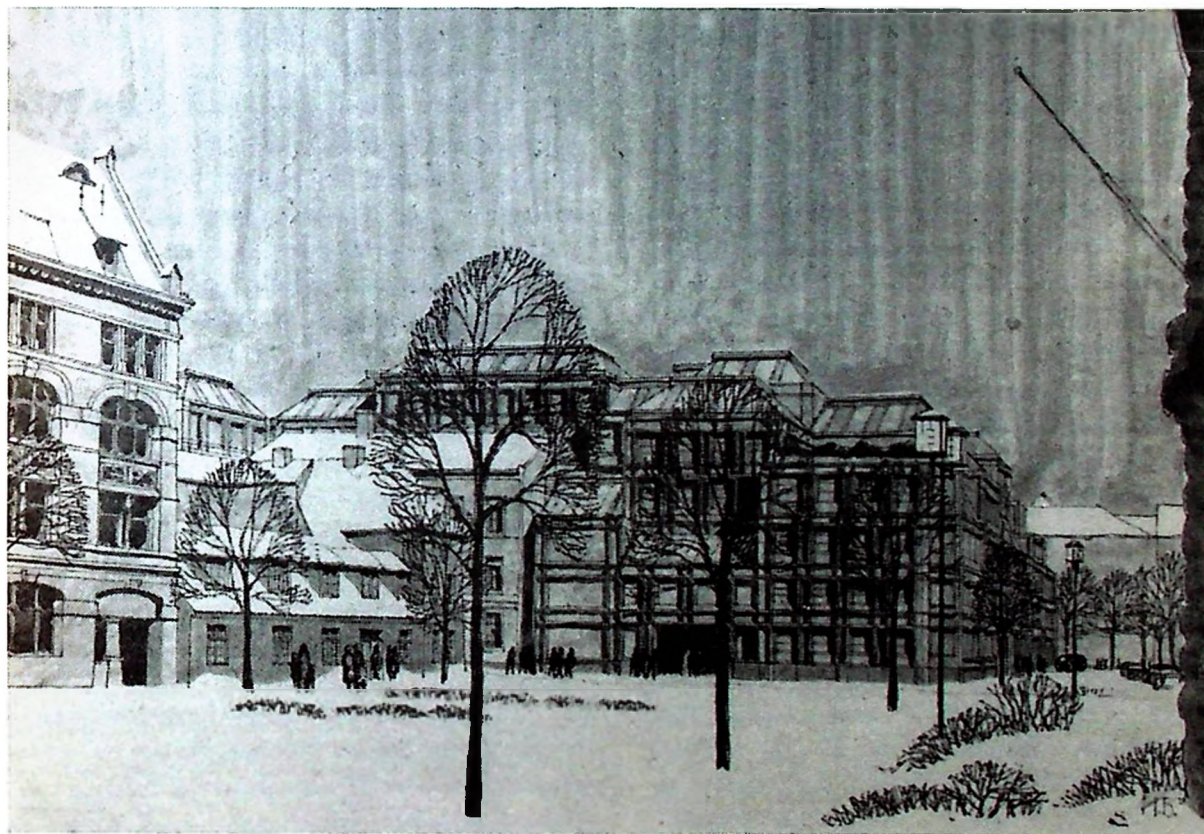
De store bygningsmassene i dette nybygget er bevisst dekomponert i enheter som i målestokk og form korresponderer med omliggende bygninger. En lav randbebyggelse på tre–fire etasjer med en tilbaketrukket topp-etasje fører videre bestående takhøyder og gesimser, og idéer man har om karnapper og arkader, vil kunne myke dette inntrykket ytterligere opp. I indre del går bebyggelsen opp i seks–syv etasjer som knapt vil fornemmes fra det nære gateplan. Mellom bygningskomponentene er det planlagt generøse lysgårder.

Et litt særpreget innslag i byggeprosjektet er at Norges Bank har tatt på seg å restaurere fem antikvarisk interessante og dermed bevaringsverdige bygninger i selve utbyggingskvartalet. De meget omfattende arbeidene er i full gang og skjer i nøye samråd med antikvariske myndigheter. Bygningene skal faktisk stå innflyttingsklare i løpet av året, og de vil gå inn som en integrert del av det totale bygningskomplekset når det en gang står ferdig.

Så meget om det utvendige. Også innvendig stilles det nok krav som til dels gjelder spesielt for et sentralbankhovedsete.

Det er særlig forhold som knytter seg til hvelvbehov, beredskap, verdisikring og inn- og utslusing osv. Alt dette er arealkrevende, og det stilles store tekniske krav. Bygningen vil ellers bli innredet med hovedvekt på cellekontorer, men med betydelige innslag av storkontorer.

En sak for seg er at Grunnlinjen – Oslo kommende seks-felts gjennomfartsåre – vil ha sin trasé i form av tunnel under Revierstredet, altså langs nybyggets sydfasade, og endog løpe godt innunder Norges Banks bygning. Dette forutsetter en nøye planlagt koordinering av anleggsarbeidene både for

Den sydvestlige del av den nye hovedsetebygningen, slik den vil ta seg ut fra Bankplassen. Hjørnebygningen slutter seg mot venstre til en av de bygningene som er under restaurering. Til høyre et glimt av den nåværende hovedsetebygningen.

Grunnlinje-parsellen og nybyggets underetasjer i denne sydlige delen.

Man vil vel av det foranstående få inntrykk av at det dreier seg om et prosjekt av de helt store dimensjoner. I arealtall kan det uttrykkes slik:

Ny bygning over bakken	32 800 m ²
Underetasjer	20 300 m ²
Restaurerte bygninger	4 800 m ²
<hr/>	
I alt ca.	57 900 m ²

Dette er mer enn banken selv har behov for med de oppgaver den i dag er pålagt. Økonomisk og teknisk ville det likevel være mest rasjonelt å bygge ut kvartalet maksimalt og heller leie ut de lokaler banken selv ikke trenger.

Norges Bank hadde tatt sikte på å begynne med grunnarbeidene i inneværende år, som med den fremdriftsplan en hittil har holdt seg til, ville betydd innflytting i 1983. Med bakgrunn i den aktivitetsdempning regjeringen har lagt opp til i byggesektoren, har man måttet omvurdere fremdriftsplanen. Dette betyr en viss utsettelse, og det betyr utbygging i trinn.

I disse dager har bankens representantskap godkjent planene om et første byggetrinn, som betyr at det sydvestre partiet

mot Bankplassen, sydfløyen langs Revierstredet og den vestlige del av midtblokken bygges først. Siden utbygging av kjellerarealene ikke kan foretas trinnvis, tar en sikte på å bygge det hele med en gang. I alt dreier det seg om ca. 38 000 m², hvorav 18 700 m² over bakken. Og dette alternativet vil da være utgangspunkt for bankens søknad om etableringstillatelse m.v.

Byggetrinn 1 gir mulighet for å få gjennomført en påtrengt omorganisering av det ekspedisjonsmessige arbeid vedrørende sedler og mynt, gi de ansatte arbeidsvilkår som tilfredsstillende miljøvernlovens krav, få konsentrert virksomheten rundt Bankplassen og også frigi Bankplassen 2, en bygning som leies, men som eies av staten.

De kommunale myndigheter har for øvrig vist stor forståelse for Norges Banks byggeprosjekt under alle faser av planleggingen. Grunnen må ganske enkelt være at realiseringen av et slikt prosjekt vil bety et markert innslag av både fornyelse og bevaring i en forsømt bydel og forhåpentlig skape ringvirkninger. Norges Bank har ved planleggingen av sitt byggeprosjekt også hatt dette poeng for øye, ved siden av bankens eget behov for å samle hovedsetets stab under ett tak i en funksjonell og tiltalende bygning.

Sammenhengen mellom pengepolitiske tiltak og netto kapitalinngang fra utlandet

*Steinar Juel,
konsulent i Valutaavdelingen
i Norges Bank*

Kapitaltransaksjoner mellom Norge og utlandet er i henhold til valutalovgivningen forholdsvis strengt regulert. Opptak av lån i utlandet, plassering av midler i utlandet og andre lån fra innlendinger til utlendinger krever tillatelse fra Norges Bank eller Handelsdepartementet. Det samme gjelder inngående og utgående direkte investeringer. Formålet med kapitalreguleringen er blant annet å muliggjøre en effektiv innenlandsk penge- og kredittpolitikk. En tar sikte på å avskjerme det innenlandske pengemarkedet ved å hindre "lekkasjer" overfor utlandet.

Enkelte kapitaltransaksjoner mellom Norge og utlandet er imidlertid liberalisert. Det gjelder spesielt varekreditter ved eksport og import. Et betydelig antall foretak har dessuten fått tillatelse til å opprette valutakonti i utlandet. Adgangen til å opprette slike konti er særlig liberal for foretak innen skipsfart-, olje- og forsikringssektoren. Endelig har norske banker en relativt stor grad av frihet til å låne og til å plassere midler kortsiktig i utlandet.

Avskjermingen av det norske pengemarked fra utlandet kan således ikke være fullt effektiv. En må vente at innenlandske pengepolitiske tiltak til en viss grad vil lekke ut til utlandet. I denne artikkelen vil en forsøke å si noe om hvor stor lekkasjeeffekten kan være. Analysen blir foretatt innenfor rammen av en enkel modell. En rekke forenklinger er gjort, og beregningene

er foretatt på et sterkt aggregert nivå. Modellen og beregningene må betraktes som en første tilnærming til problemstillingen om i hvilken grad det også for Norge er en sammenheng mellom innenlandske pengepolitiske forhold og kapitaltransaksjoner overfor utlandet.

I første del av artikkelen vil en kort presisere den teori og de forutsetninger modellen bygger på. Deretter vil en presentere selve modellen for så å gjengi estimeringsresultatene for to varianter av den. Estimeringen er gjort på kvartalsdata for perioden første kvartal 1971 til og med tredje kvartal 1978.

Teoretisk bakgrunn

Vi tenker oss først en lukket økonomi der landet er delt opp i to sektorer: den private sektor og statsforvaltningen (inklusive sentralbanken). I den private sektor finnes det to finansobjekter, penger og et rentebærende papir. Den private sektors etterspørsel etter penger vil bestemmes av to faktorer, rentenivået og landets samlede produksjon eller nasjonalinntekt. Stiger renten på de rentebærende papirer, vil etterspørselen etter penger reduseres. Lønnsomheten ved å plassere pengene i de rentebærende papirene øker, sammenlignet med å sitte med dem som kontanter. Faller

renten, vil pengeetterspørselen synke. Oker nasjonalinntekten, vil den private sektors pengeetterspørsel øke. Det skyldes at det trenges mer penger for å kunne omsette et større kvantum av varer og tjenester. Reduseres nasjonalinntekten, vil pengeetterspørselen således også reduseres.

Statsforvaltningen sørger for tilbudet av penger. Er statens utgifter i en periode større en skatteinntekten, øker pengetilbudet. Finansieres et slikt budsjettunderskudd ved lån fra den private sektor, blir resultatet imidlertid et uendret tilbud av penger fra staten. Statens budsjettbalanse og lånetransaksjoner overfor den private sektor er således bestemmende for endringene i pengetilbudet.

I denne enkle to-sektors verden vil et økt pengetilbud isolert sett føre til et lavere rentenivå i landet. Den private sektor får i en viss forstand tilført mer penger enn det den ønsker å ha med det eksisterende rentenivå. Rentenivået vil således reduseres, noe som igjen vil virke stimulerende på den økonomiske aktivitet i landet. Innenfor dette resonnementet blir renten den variable det offentlige indirekte påvirker ved sin pengepolitikk. Det direkte pengepolitiske virkemiddel det offentlige har til disposisjon, er tilbudet av penger.

Vi har hittil resonnert innenfor en lukket økonomi. Det betyr at en indirekte har forutsatt at landets betalingsbalanse overfor utlandet (driftsbalansen pluss kapitalbalansen) er lik null. En kan så åpne modellen, dvs. ikke forutsette noe om betalingsbalansen. I modellen blir det da tre sektorer: statsforvaltningen og den private sektor, som til sammen utgjør den innenlandske sektor, og en utenlandsk sektor. Det forutsettes at den utenlandske sektoren er stor i

forhold til den innenlandske, og at det opereres med faste valutakurser. Norge deltok i slange-samarbeidet i den perioden beregningene dekker.

Innenfor denne modellen vil pengepolitiske tiltak fra statsforvaltningens side ha liten effekt. Reduserer staten pengemengden i den private sektor, vil dette også nå umiddelbart føre til et høyere rentenivå innenlands. En økning i rentenivået innenlands vil imidlertid gjøre det lønnsomt for den private sektor å låne i utlandet. Tilsvarende blir det lønnsomt for den utenlandske sektor å plassere penger i den private innenlandske sektoren. Resultatet blir en økt netto kapitalinngang fra utlandet. For å hindre en kursoppgang på den innenlandske valuta, må sentralbanken (som er en del av statsforvaltningen) kjøpe opp denne ekstra tilførselen av utenlandsk valuta. Pengemengden i den private sektor økes, noe som igjen vil bidra til å senke rentenivået innenlands. Virkningen av den kontraktive pengepolitikken har således lekket ut til utlandet. Fører staten en ekspansiv pengepolitikk, og det innenlandske rentenivået synker mer enn det utenlandske, vil resonnementet være det motsatte, og kapitaleksporten til utlandet øker. Dette bidrar til at det innenlandske rentenivået stiger igjen.

I et system med full informasjon, perfekt kapitalmobilitet og faste valutakurser vil det være umulig for staten ved pengepolitiske virkemidler å etablere et rentenivå innenlands som avviker fra rentenivået utenlands. Det vil finne sted en hundre prosents lekkasje til utlandet. Eksisterer det reguleringer for enkelte typer kapitaltransaksjoner mens andre er liberalisert, vil lekkasjen normalt ikke bli hundre prosent.

En viss lekkasje vil imidlertid også da finne sted, noe en må ta hensyn til ved doseringen av de pengepolitiske virkemidler.

Det norske pengemarkedet

Vi har nå sett hvordan en ut fra økonomisk teori kan anta at det finnes en sammenheng mellom innenlandske pengepolitiske forhold og kapitaltransaksjoner med utlandet. For å kunne si noe om en slik sammenheng kan tenkes å gjelde for Norges vedkommende, må en se litt nærmere på forutsetningene ovenfor i relasjon til norske forhold.

Penge- og kredittmarkedet i Norge har i etterkrigstiden vært preget av et omfattende statsbanksystem og, inntil nylig, en regulering av de private bankenes utlånsrenter overfor publikum. Myndighetenes kredittpolitiske virkemidler har således ikke tatt sikte på å skulle påvirke bankenes utlånsrenter, men heller på den marginale lønnsomhet ved nye utlån fra bankene. En ekspansiv politikk fra myndighetenes side har normalt ført til fall i interbankrenten, noe som har gjort det mer lønnsomt for bankene å låne ut til publikum. En kontraktiv pengepolitikk har på den annen side økt interbankrenten og redusert lønnsomheten ved nye lån til publikum.

En ikke ubetydelig andel av bankenes innskuddsmasse har skjedd på såkalte *særvilkår*. Renten fastsettes da i hvert enkelt tilfelle etter avtale mellom bank og kunde. Rentene på særvilkårsinnskudd påvirkes av rentenivået i interbankmarkedet. Når myndighetene fører en stram pengepolitikk, vil bankene søke å trekke til seg nye innskudd ved økte renter på innskudd på

særvilkår. Tilsvarende vil disse falle når myndighetene fører en ekspansiv pengepolitikk.

Etter opphevelsen av renteforståelsen mellom bankene og myndighetene for ett år siden er utlånsrenten overfor publikum mer fleksibel. En har foreløpig liten erfaring med det nye systemet med friere renter og hvordan det vil virke under forskjellige pengepolitiske forhold.

Selv om bankenes utlånsrenter tidligere var direkte regulert, fantes det rentesatser som ble påvirket av myndighetenes pengepolitikk. Disse rentesatsene kan igjen tenkes å ha påvirket netto kapitalinngangen fra utlandet. I perioder med pengepolitisk innstramning kan et økt rentenivå på interbankmarkedet tenkes å ha fått bankene til å øke nettoopplåningen i utlandet. Økte renter på særinnskudd kan tilsvarende tenkes å ha tilskyndet publikum til å øke sin netto kapitalimport. Den demping en stram pengepolitikk ellers legger på bankenes villighet til å øke sine utlån, vil også kunne bidra til en økt netto kapitalimport til publikum. En ekspansiv pengepolitikk vil tilsvarende kunne tenkes å redusere den private sektors netto kapitalimport.

Nærmere presentasjon av modellen

Modellen nedenfor baserer seg på en inndeling i tre sektorer: utlandet, den private sektor og statsforvaltningen inklusive Norges Bank. Med modellen tar vi sikte på å forklare variabelen "Netto kapitalinngang utenom staten og Norges Bank". Som påpekt tidligere, vil variabelen dels bestå av regulerte og dels av uregulerte transaksjoner. En tenker seg imidlertid at de uregu-

lerte virker tillempende. Det innebærer at om den regulerte kapitalinngang ikke er tilstrekkelig til å tilfredsstille den innenlandske pengeetterspørsel, vil den uregulerte tilpasses slik at den samlede netto kapitalinngang i større grad blir tilstrekkelig. Er den regulerte kapitalinngangen stor i forhold til pengeetterspørselen, tenker en seg tilsvarende at det vil finne sted netto uregulert kapitalutgang.

Begrepet pengemengde kan ha en rekke forskjellige definisjoner. I denne modellen brukes det enkleste og mest snevre, nemlig basispengemengden. Denne defineres grovt som den private sektors beholdning av kontanter. Vi anvender dette pengemengdebegrepet fordi vi i modellen ikke har noen banksektor.

Modellen blir testet på kvartalsdata. Den er en korttidsmodell, og vi kan derfor med rimelighet anta at pengesiden i økonomien ikke påvirker realsiden. Som antydning, burde nasjonalproduktet vært en forklaringsvariabel i etterspørselsfunksjonen etter penger. Det gis imidlertid ikke kvartalstall for størrelsene i nasjonalregnskapet. Vi har derfor testet modellen uten noen inntektsvariabel som forklaringsvariabel. Det er en svakhet, men i korttidssammenheng behøver det ikke bety så mye.

Statsforvaltningens transaksjoner med den private sektor kommer med som en forklaringsvariabel i modellen. Det gjelder alle løpende inn- og utbetalinger og låne-transaksjoner (med unntak av bankenes opplåning under den automatiske låneadgangen i Norges Bank). Størrelsen på disse strømmene påvirker direkte pengemengden i den private sektor. Statistisk materiale er utarbeidet i Norges Bank.

Pengemengden i den private sektor på-

virkes også av størrelsen på driftsbalansen overfor utlandet. I én variant av modellen inngår derfor driftsbalansen som en variabel sammen med det innenlandske pengetilbudet.

Det kan imidlertid argumenteres for at underskuddet (positivt eller negativt) på driftsbalansen og endringer i det også kan ha en direkte effekt på nettokapitalinngangen. Eksport og import finner ofte sted på kredittbasis. Dessuten er låneopptak i utlandet ofte forbundet med import av kapitalvarer fra utlandet. For den perioden vi dekker, fant vi ingen forklaringskraft i endringen i driftsunderskuddet fra et kvartal til et annet. I den andre modellvarianten vi her presenterer, lar vi imidlertid selve underskuddet inngå som en egen forklaringsvariabel.

I de teoretiske resonneringer ovenfor fant en at endringer i det utenlandske rentenivået skulle ha betydning for netto kapitalinngang. Nå finnes det ikke noe entydig uttrykk for rentenivået i utlandet. Det mest rimelige kunne imidlertid være å ta utgangspunkt i en Euro-dollarrente. Beregningsforsøk ble foretatt med tre måneders Euro-dollarrenten som én av forklaringsvariablene i modellen. En rekke varianter av modellspesifikasjoner ble forsøkt, men ingen av beregningene gav Euro-dollarrenten noen forklaringskraft. Tilsvarende beregninger foretatt i utlandet på data for andre land, viser seg å gi tilsvarende resultat. En forklaring på dette kan være at terminsikring nyttes i stor utstrekning ved "normale" kortsiktige kapitaltransaksjoner. I de endelige beregningene er derfor endringer i det utenlandske rentenivået ikke tatt med som forklaringsvariabel.

I enkelte kvartaler i den perioden beregningene dekker, fant det klart sted spekulasjonsmotiverte kapitalbevegelser. En kan ikke vente at normale årsaks- og virkningsforhold vil gjelde i slike situasjoner. Spesielle variable må innføres for å ta vare på virkningene av sterke forventninger om valutakursendringer. Det er vanskelig å behandle spekulasjoner på en tilfredsstillende måte i empiriske undersøkelser. For det første er det problematisk å få identifisert de periodene spekulasjoner fant sted. Dessuten er det vanskelig å finne fram til mål for spekulasjonenes styrke.

I forbindelse med denne undersøkelsen gikk vi gjennom valutaoversikter laget for de aktuelle årene og merket av kvartaler da det fant sted spesielle valutariske begivenheter og/eller da det gikk sterke rykter om kursendringer som i særlig grad ville berøre kronen. Oppstillingen nedenfor viser de kvartaler som på denne måten ble identifisert som kvartaler med spekulasjon (med angitt årsak):

3. kvartal 1971	Dollarens gullinnløsning ble opphevet
4. kvartal 1971	Formell devaluering av dollaren
2. kvartal 1973	"Tunnelen" sprakk, slangen steg sterkt i forhold til dollaren
1. kvartal 1974	Frankrike ut av slangen, revalueringstrykter om kronen
2. kvartal 1974	Reversering av kapitalinngangen i første kvartal
3. kvartal 1974	Spekulasjon om kronevaluering i forbindelse med statsbudsjettet

1. kvartal 1976	Rykter om revaluering av tyske mark
3. kvartal 1976	Nye rykter om revaluering av tyske mark
4. kvartal 1976	Reversering av kapitalutgangen etter revalueringen av tyske mark
4. kvartal 1977	Spekulasjon om en devaluering av kronen
1. kvartal 1978	Reversering av kapitalutgangen etter devalueringen i første halvdel av februar
3. kvartal 1978	Spekulasjoner om nye justeringer innenfor slangen.

I enkelte analyser av utviklingen på valutamarkedet anvendes terminkursen som uttrykk for én valutas forventede framtidige spotkurs. Hvis aktørene i valutamarkedet baserer sine handlinger på prognoser av denne typen, vil de svært ofte komme lite heldig ut. Terminkursen på en utenlandsk valuta reflekterer differansen mellom rentenivået innenlands og rentenivået i det land valutaen hører hjemme. Terminkursen sier således ikke mer om forventet kursutvikling enn det forskjellene i rentenivåene tilsier. Normalt er renteforskjellene mellom to land bestemt av en rekke faktorer: forventet kursutvikling er bare én av dem.

I situasjoner med spekulative kapitalbevegelser vil denne faktorens virkning på renteforskjellene ofte være helt dominerende i forhold til andre faktorer som påvirker renteforholdene. Når en således først har identifisert en periode som en

periode med spekulasjon, skulle det ikke være helt urimelig å bruke renteforskjellene, eller terminkursene i prosent pr. år, som en indikator på spekulasjonens styrke. Fører myndighetene imidlertid i to perioder med relativt svak spekulasjon en helt forskjellig pengepolitikk, vil terminavviket sannsynligvis være en dårlig indikator på spekulasjonens styrke. I mangel av noe bedre har en imidlertid i de empiriske beregningene brukt terminavviket i prosent pr. år på tre måneders dollar som indikator på spekulasjonens retning og styrke.

Konkret har vi "løst" spekulasjonsproblemet ved å innføre to spekulasjonsvariable. Den ene skal "forklare" spekulasjonens retning og styrke, den andre reverseringen av spekulative kapitalbevegelser. Den første har verdien null i kvartaler uten spekulasjon. I kvartaler med spekulasjoner ble variabelen satt lik tre måneders terminavviket i prosent pr. år på dollar i tilsvarende kvartaler. Reverseringsvariabelen har verdien null i kvartaler uten reversering av spekulative kapitalbevegelser. I kvartaler med reversering ble variabelen satt lik verdien av terminavviket på tre måneders dollar i det kvartal den nå reverserende spekulative kapitalbevegelse fant sted, men med motsatt fortegn. I fjerde kvartal 1977 var det f.eks. en spekulativ kapitalutgang som delvis ble reversert i første kvartal 1978. Terminavviket på tre måneders dollar var i gjennomsnitt 7,31% i fjerde kvartal 1977. Spekulasjonsvariabelen ble da satt til 7,31 i det kvartalet, mens reverseringsvariabelen i første kvartal 1978 fikk verdien -7,31. En har med andre ord forutsatt at styrken på reverseringen avhenger av styrken på den forutgående spekulasjon.

Estimeringsresultatene

Den modellen som er beskrevet, ble estimert i redusert form. En løste modellen med hensyn på variabelen "Netto kapitalinngang utenom staten og Norges Bank" og estimerte koeffisientene i den enkle likningen. Som allerede antydnet, ble det foretatt estimeringer med utgangspunkt i varierende modellspesifikasjoner. De to variantene vi her presenterer, gav imidlertid de beste statistiske resultatene.

På redusert form kan de to likningene for netto kapitalinngang gis følgende matematiske form:

$$(1) \text{NKIt} = a \cdot \text{DBt} + b \cdot \text{MDt} + c \cdot \text{SPt} + d \cdot \text{RSt} + e$$

$$(2) \text{NKIt} = f \cdot (\text{MDt} + \text{DBt}) + g \cdot (\text{MD}(t-1) + \text{DB}(t-1)) + h \cdot \text{SPt} + k \cdot \text{RSt} + m$$

I likningen betegner symbolene:
 NKI = Nettokapitalinngang fra utlandet utenom staten og Norges Bank
 DB = Driftsbalansen overfor utlandet.
 Tilføyelsen (t-1) angir et tidslag på et kvartal
 MD = Endring i basispengemengden forårsaket av innenlandske forhold. (Tilføyelsen (t-1) angir et tidslag på et kvartal)
 SP = Spekulasjonsvariabel
 RS = Variabelen for reversering av spekulasjon.

a, b, c, d, f, g, h og K er koeffisienter, mens e og m er konstantledd.

Estimering av koeffisientene i de to likningene ved minste kvadraters metode

(data for perioden første kvartal 1971 til tredje kvartal 1978) gav følgende resultater:

Likning (1):

Koeffisienter	a	b	c	d	e
Estimeringsverdier	-0,92	-0,30	-660,35	-278,59	62,07
T-verdier	-11,18	-2,40	-6,50	-2,35	0,25

Kvadratet av korrelasjonskoeffisienten, dvs. $R^2 = 0,87$.

Durbin-Watson: 2,28.

Likning (2):

Koeffisienter	f	g	h	k	m
Estimeringsverdier	-0,66	-0,37	-625,41	-409,59	73,19
T-verdier	-8,40	-4,32	-6,08	-3,67	0,27

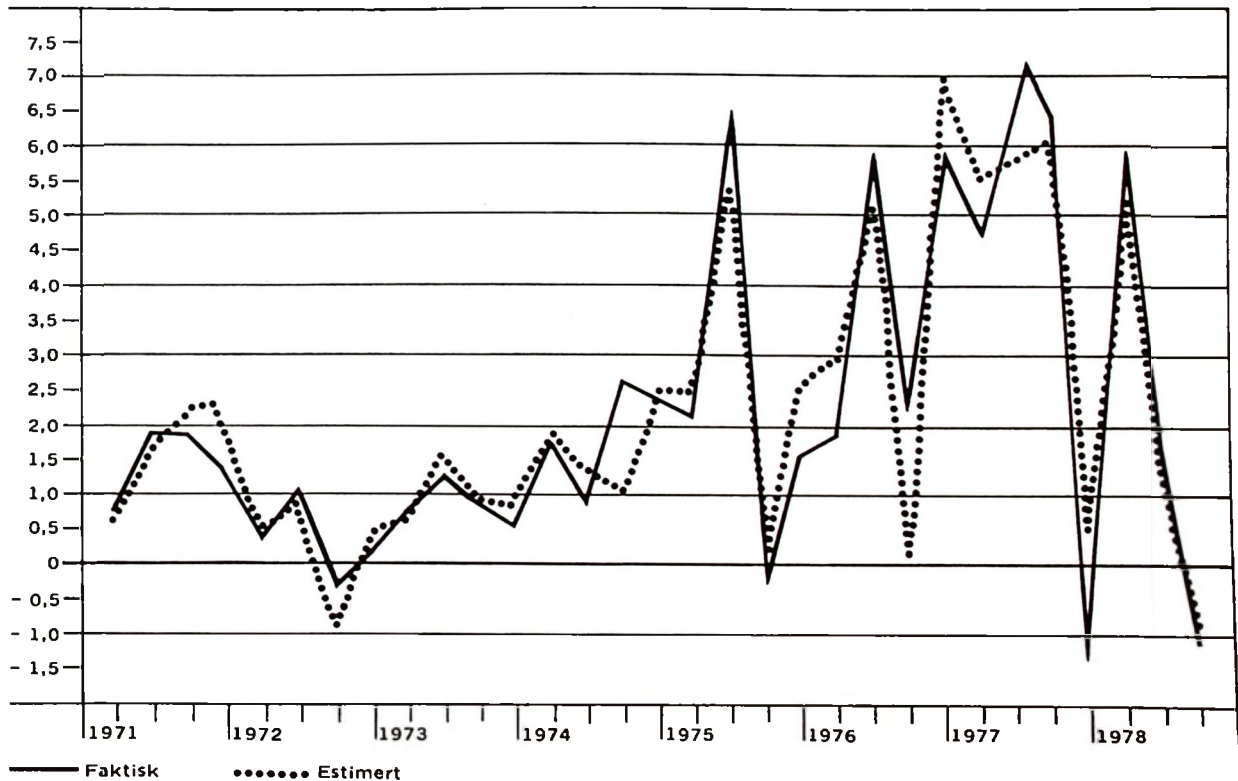
$R^2 = 0,86$,

Durbin-Watson: 2,24.

Alle koeffisientene (bortsett fra konstantsleddene) i de to likningene er signifikant forskjellige fra null på et nivå 0,05. De statistiske testene av estimeringsresultatene indikerer at føyningen til datamaterialet er forholdsvis god. Ved å tegne opp en kurve for det faktiske forløp av NKI og de estimerte verdiene av NKI i den aktuelle perioden, får en et visuelt inntrykk av hvor god føyningen er. Det er gjort i figur (1). Den heltrukne kurven angir de faktiske tallene NKI, mens den stiplede angir de estimerte. Med unntak av et par kvartaler (tredje kvartal 1976 og fjerde kvartal 1977) synes føyningen å være relativt god.

Koeffisientenes størrelse indikerer hvilken effekt de forskjellige variablene har på netto kapitalinngang fra utlandet. Hvis en tar utgangspunkt i likning (1) og forsøksvis

*Faktisk og estimert netto kapitalinngang unntatt Staten og Norges Bank. Kvartalsgjennomsnitt
Milliarder kroner*

antar at estimeringsresultatene er allmenngyldige, innebærer det at en kan sette $a=-0,92$, $b=-0,30$, $c=-660,35$ og $d=-278,59$. Det vil i så fall bety at et underskudd på driftsbalansen på 100 mill. kroner isolert sett bevirker en nettokapitalinngang på 92 mill. kroner. Videre at en økning i basispengemengden fra innenlandske kilder på 100 mill. kroner isolert sett "forårsaker" en nettokapitalutgang på 30 mill. kroner. Koeffisientene c og d kan tolkes på tilsvarende måte. Når det er spekulasjon og det er en overkurs på dollar på tre måneders termin på 2%, vil det si at spekulasjonen er så sterk at den leder til en nettokapitalutgang på 1 320 mill. kroner. Ved en eventuell reversering i neste kvartal vil ikke hele denne utgangen bli reversert. Bare om lag 560 mill. kroner vil komme tilbake.

Tilsvarende kan en tolke koeffisientene i likning (2). Koeffisienten f angir virkningen på NKI av endringer i pengemengden, forårsaket av endring i innenlandsk penge-tilbud og/eller hvor stort underskuddet på driftsbalansen er. Estimeringsverdien på f kan sies å være et slags gjennomsnitt av de estimerte verdier på a og b i likning (1). Størrelsen på g angir den effekt endringen i pengetilbudet i ett kvartal har på netto kapitalinngangen det neste. At denne variabelen har forklaringskraft, indikerer en viss

treghet i den private sektors tilpasning. Koeffisientene h og k har samme betydning som c og d i likning (1).

Sammenfattende merknader

Som påpekt innledningsvis, var formålet med beregningene å få testet om det kunne påvises en sammenheng mellom interne pengepolitiske tiltak og netto kapitalinngang fra utlandet. Beregningene sannsynliggjør at en slik sammenheng eksisterer, men en må ikke trekke for sterke konklusjoner av materialet. Modellen er svært enkel og aggregert. Alle kapitaltransaksjoner med utlandet er således slått sammen til én variabel. Videre har en ikke tatt hensyn til eventuelle endringer i kapitalreguleringen overfor utlandet. Bankene som en penge-skapende sektor er heller ikke med i modellen, og en har ikke regnet med endringer i bankenes automatiske låneordning i Norges Bank, herunder innvilgelse av ekstratransjer. Dette bare for å nevne noen av de viktigste begrensningene i modellen.

Som en første tilnærming til en problemstilling kan imidlertid slike enkle modeller ha en funksjon. Gir de interessante resultater, bør en gå videre og analysere problemstillingene med et bredere opplegg. Det arbeides det nå med i Norges Bank. Det nye opplegget blir mer virkemiddelorientert og mindre aggregert.

Oversikt over gjeldende kredittpolitiske bestemmelser i henhold til kredittloven av 25. juni 1965

- §§ 4– 6 Likviditetsreserver
- §§ 9–10 Plasseringsplikt
- § 11 Oppgaveplikt
- § 12 Utlånsregulering for private finansieringsselskaper
og skadeforsikringsselskaper
- § 13 Oppgaveplikt over rente- og provisjonssatser
- § 15 Emisjonskontroll
Godkjenning av låneopptak hvor flere långivere deltar

Norges Banks diskonto: 7% fra 13. februar 1978

Oppstillingen på de følgende sider har bare til formål å gi en oversikt over gjeldende kredittpolitiske bestemmelser. All praktisk anvendelse av bestemmelsene bør skje på grunnlag av rundskrivene fra Norges Bank. Listen er ajourført pr. 23. mars 1979.

Kredittlovens §4-6. Likviditetsreserver for banker

Primære likviditetsreserver

	Primærreserver i prosent av beregningsgrunnlaget ¹⁾		Resolusjon
	Sør-Norge	Nord-Norge	
Sparebanker	0	0	1978-08-11
Forretningsbanker	0	0	

1) Beregningsgrunnlaget er bankens samlede passiva med fradrag for en bloc-avskrivninger (kode 262), rembursforpliktelser (kode 2431-2432), ilignede, ikke betalte skatter (kode 2451), utlån i utenlandsk valuta utbetalt fra og med 1. juli 1978 til innlendinger og utlendinger i henhold til norsk valutalisens (kode 169), renter (kode 1722-1723) og utgifter (kode 19). Det er månedsoppgavens kodennummer som er anført i parentes.

Kredittlovens §§ 9-10. Plasseringsplikt for banker, livsforsikringsselskaper, pensjonskasser og -fond

Plasseringsplikt

	Utgangspunkt for beregning (forvaltningskapital)	Plasserings- plikt	Tillatt reduksjon	Resolusjon
Dersom faktisk obligasjonsbeholdning er under 27% av forvaltningskapitalen				
<i>Forretnings- og sparebanker¹⁾</i>				
i Sør-Norge	Juni 1978	35%	35%	1978-07-14
i Nord-Norge		15%	15%	
Dersom faktisk obligasjonsbeholdning er under 60% av forvaltningskapitalen				
<i>Livsforsikringsselskaper, private og kommunale pensjonskasser og -fond med forvaltningskapital over 5 mill. kroner</i>				
i Sør-Norge	Mars 1978	60%	60%	1978-04-21
i Nord-Norge	Mars 1978	30%	30%	1978-04-21

Oppgjørstidspunkt:

Forretnings- og sparebanker: To-månedersperioder (utgangen av februar, april osv.)

Øvrige: Kvartalsvis.

Den tilpliktete økning i obligasjonsbeholdningen beregnes med utgangspunkt i den *pliktige* obligasjonsbeholdning ved utgangen av august 1978 for bankene, og juni 1978 for øvrig.

1) Beregningsgrunnlaget er bankens samlede aktiva med fradrag for en bloc-avskrivninger (kode 262), utlån i utenlandsk valuta utbetalt fra og med 1. juli 1978 til innlendinger og utlendinger i henhold til norsk valutalisens (kode 169), renter (kode 1722-1723) og utgifter (kode 19). Det er månedsoppgavens kodennummer som er anført i parentes.

Kredittlovens § 11. Oppgaveplikt for private finansieringsselskaper, livs- og skadeforsikringsselskaper

Oppgaveplikt

<i>for private finansieringsselskaper</i>	Diverse oppgaver Lånegarantier	Finansdepartementets bestemmelse 1966-03-15 Finansdepartementets bestemmelse 1974-12-24
<i>for livsforsikringsselskaper</i>	Diverse oppgaver	Finansdepartementets bestemmelse 1972-08-10
<i>for skadeforsikringsselskaper</i>	Diverse oppgaver Lånegarantier	Finansdepartementets bestemmelse 1972-08-10 Finansdepartementets bestemmelse 1974-12-24

Kredittlovens § 12. Utlånsregulering for private finansieringsselskaper og skadeforsikringsselskaper

Utlånsregulering

	Resolusjon
<i>for private finansieringsselskaper</i>	1978-12-22
Tillatt utlånsøkning det største av a) eller b) nedenfor: a) 2,5% over tillatte ¹⁾ utlån pr. 31/12 1978 b) 2,5% " " " 12 måneder tidligere	
<i>for skadeforsikringsselskaper</i> med forvaltningskapital over 10 mill. kroner ved utgangen av 1. kvartal 1979 ved utgangen av 2. kvartal 1979	1978-12-22
	Ingen regulering. Oppgaveplikt. 3% over faktiske ²⁾ utlån pr. 31/12 1978

1) Utlån til andre kredittinstitusjoner og til utlandet regnes ikke med.

2) Utlån til statsforvaltningen, til andre kredittinstitusjoner og til utlandet regnes ikke med. Dersom de faktiske utlån 31. desember 1978 overstiger det tillatte utlånsnivå, skal det tillatte utlånsnivå 31. desember 1978 danne utgangspunkt for beregning av utlånsrammen.

Kredittlovens § 13. Oppgaveplikt over rente- og provisjonssatser

---

Oppgaveplikt

Oppgaveplikt for forretnings- og sparebanker, livs- og skadeforsikringsselskaper samt kreditt- og hypotekforeninger til Norges Bank over hvilke rente- og provisjonssatser som nyttes ved inn- og utlån. Oppgaveplikten for disse institusjoner omfatter også melding til Norges Bank om enhver *endring* av de rente- og provisjonssatser som blir nyttet.

Finansdepartementets forskrift av 6. juli 1965, rundskriv av 15. juli 1965 fra Norges Bank.

Oppgaveplikten ble ved Finansdepartementets bestemmelse av 23. mars 1966 utvidet til også å gjelde private finansieringsselskaper.

Kredittlovens § 15. Emisjonskontroll

Emisjoner

(Saksgangen og saksbehandlingen er under revisjon)

Lån mot utstedelse av ihendehaverobligasjoner eller andre omsetningsgjeldsbrev hvorav det utstedes mange i sammenheng og med lik tekst, må ikke legges ut til offentlig tegning eller tas opp på annen måte uten etter samtykke fra Finansdepartementet.

Heller ikke andre lån kan gis av syv eller flere långivere sammen uten etter samtykke fra Finansdepartementet.

Lån som omfattes av forskriftenes § 1, annet punktum, kan unntas fra regulering når lånebeløpet utgjør mindre enn 5 mill. kroner. Søknad om unntak sendes Norges Bank.

Finansdepartementets forskrift av 10. mars 1972, rundskriv av 15. mars 1972 og 12. oktober 1973 fra Norges Bank.

Tabeller

1.	Norges Banks balanse	12.	Forretningsbanker. Utlån til publikum fordelt på utlånsarter. Bevilgede og disponerte lån
2.	Spesifikasjon av Norges Banks innenlandske utlån	13.	Forretningsbankenes likviditet
3.	Spesifikasjon av innenlandske folioinnskudd i Norges Bank	14.	Sparebankenes balanse
4.	Internasjonale reserver og andre valutabeholdninger	15.	Sparebankenes utlån til publikum
5.	Utenriksregnskap for Norge	16.	Sparebanker. Utlån og innskudd fordelt på publikumssektorer
6.	Salgskurser for en del valutaer notert på Oslo Børs	17.	Sparebankenes utlån fordelt på næringer
7a.	Bankenes kronelikviditet	18.	Sparebanker. Utlån til publikum fordelt på utlånsarter. Bevilgede og disponerte lån
7b.	Bankenes valutalikviditet	19.	Sparebankenes likviditet
8.	Forretningsbankenes balanse	20.	Balanse for statsbanker
9.	Forretningsbankenes utlån til publikum	21.	Balanse for private kredittforetak
10.	Forretningsbanker. Utlån og innskudd fordelt på publikumssektorer	22.	Balanse for private finansierings-selskaper
11.	Forretningsbankenes utlån fordelt på næringer	23.	Balanseutdrag for livsforsikrings-selskaper

24.	Balanseutdrag for skadeforsikrings- selskaper	29.	Sparebanker. Rente- og provisjons- satser på nye utlån i norske kroner
25.	Beholdning av norske ihendehaver- obligasjoner fordelt på långivere	30.	Forretningsbanker. Rentesatser på nye bankinnskudd fra kunder i norske kroner
26.	Kredittilførsel til private og kommuner	31.	Sparebanker. Rentesatser på nye bankinnskudd fra kunder i norske kroner
27a.	Endringer i publikums likviditet		
27b.	Sammensetningen av publikums likviditet		
28.	Forretningsbanker. Rente- og provisjonssatser på nye utlån i norske kroner		

Standard tegn:

- . Tall kan ikke forekomme
- .. Oppgave mangler
- ... Oppgave mangler foreløpig
- Null

Tabell 1. Norges Banks balanse (Mill. kroner)

	31/12 1977	31/3 1978	30/6 1978	30/9 1978	31/12 1978
Internasjonale reserver	11 332	11 956	16 053	14 773	14 453
Innskudd i norske banker	241	415	455	426	466
Norske statskasseveksler	6 335	5 123	3 258	4 160	6 000
Norske ihendehaverobligasjoner	1 341	1 316	2 119	2 109	1 831
Innenlandske utlån	5 492	3 879	2 386	1 785	2 139
Andre innenlandske fordringer etc. ¹⁾	6 495	6 085	5 893	5 923	6 022
Andre fordringer på utlandet	889	872	1 170	1 238	1 299
Diverse reguleringer	..	256	423	446	—
Utgifter	0	52	121	205	—
Fordringer i alt	32 125	29 954	31 878	31 065	32 210
Sedler og mynt i omlop	16 725	15 430	16 118	16 887	17 756
Innenlandske folioinnskudd	7 497	9 274	9 741	6 658	7 689
Norges Banks markedspapir	0	0	0	1 121	526
Skattefrie fondsavsetninger	150	148	143	138	124
Utenlandske kroneinnskudd m.v.	150	141	184	130	196
Annen gjeld til utlandet	3 386	707	1 022	1 096	1 127
Annen innenlandsk gjeld ²⁾	553	87	104	86	269
Motverdi av SDR i IMF	477	476	477	476	499
Aksjekapital, fond etc. ²⁾	3 187	3 304	3 297	3 289	4 024
Diverse reguleringer	..	1	1	29	—
Inntekter	0	386	791	1 155	—
Gjeld og egenkapital i alt	32 125	29 954	31 878	31 065	32 210

1) Herav utgjør statens konsoliderte konto 5 430 mill. kroner.

2) Fra og med 1/1 1978 er diverse avsetninger medregnet under "fond etc.", mens disse tidligere gikk inn under annen innenlandsk gjeld.

Kilde: Norges Bank.

Tabell 2. Spesifikasjon av Norges Banks innenlandske utlån (Mill. kroner)

	31/12 1977 ¹⁾	31/3 1978	30/6 1978	30/9 1978	31/12 1978
Forretningsbanker	4 908	3 216	1 954	1 062	1 731
Herav:					
Ikke behovsprøvd lån	..	2 468	1 194	717	1 146
Dagslån inkl. evt. overtrekk	..	238	199	23	76
Lån på særvilkår	..	510	561	322	509
Sparebanker	382	430	154	435	116
Herav:					
Ikke behovsprøvd lån	..	404	107	416	105
Dagslån inkl. evt. overtrekk	..	2	30	2	3
Lån på særvilkår	..	26	17	17	8
Private finansieringsselskaper	47	51	51	18	49
Næringsliv og privatpersoner ²⁾	155	182	227	269	243
Herav:					
Statsgaranterte fiskelån	105	96	109	105	90
I alt	5 492	3 879	2 386	1 785	2 139

1) Spesifikasjon foreligger ikke på grunn av vansker i forbindelse med omlegging av regnskapssystemet.

2) På grunn av omlegging av regnskapssystemet er ikke tallene etter 31/12 1977 sammenliknbare med tidligere tall.

Kilde: Norges Bank.

Tabell 3. Spesifikasjon av innenlandske folioinnskudd i Norges Bank (Mill. kroner)

	31/12 1977	31/3 1978	30/6 1978	30/9 1978	31/12 1978
Statskassen	5 006	5 685	6 228	2 388	4 597
Statens regnskapsførere	1 128	1 465	1 934	1 560	1 339
Annen offentlig forvaltning	132	113	97	64	134
Postgiro	136	370	96	428	208
Forretningsbanker	246	176	310	609	232
Sparebanker	31	341	108	310	143
Statsbanker	171	533	208	462	250
Andre finansinstitusjoner	1	2	11	4	—
Postverket	140	133	138	178	217
Andre statsforetak	414	398	457	550	493
Andre innenlandske sektorer	92	58	154	105	76
I alt	7 497	9 274	9 741	6 658	7 689
Herav:					
Statens og andre offentlige konti ifølge tidligere balanseoppstilling	7 127	8 697	9 158	5 630	7 238

Kilde: Norges Bank.

Tabell 4. Internasjonale reserver og andre valutabeholdninger (Mill. kroner)

	30/11 1977	31/12 1977	31/3 1978	30/6 1978	30/9 1978	30/11 1978
Norges Banks internasjonale reserver netto (a—b)	10 972	8 471	11 775	15 823	14 601	12 559
a) Offisielle internasjonale reserver	11 082	11 329	11 953	16 049	14 769	12 756
Herav:						
Gull ¹⁾	248	260	260	260	260	260
Reserveposisjon i IMF	842	857	829	863	786	778
Lån til IMF	585	608	608	608	542	542
Spesielle trekkrettigheter i IMF	558	580	580	601	601	601
Bankinnskudd i utlandet og utenlandske verdipapirer	8 852	9 024	9 676	13 717	12 580	10 575
b) Utenlandske kroneinnskudd i Norges Bank	110	2 858	178	226	168	197
Herav:						
Banker	41	2 708	37	42	38	46
Andre innskytere	69	150	141	184	130	151
Forretnings- og sparebankers valutabeholdninger netto (a—b)	—1 639	—413	—2 358	—2 699	—1 253	309
a) Bankinnskudd i utlandet	2 411	3 393	1 639	1 565	2 876	4 537
b) Kortsiktig gjeld i utlandet	4 050	3 806	3 997	4 264	4 129	4 228
Norges Banks internasjonale reserver og forretnings- og sparebankers valuta- beholdninger netto	9 333	8 058	9 417	13 124	13 348	12 868
Andre sektors valutabeholdninger netto (a—b)	416	858	350	—337	—138	81
a) Bankinnskudd i utlandet og utenlandske verdipapirer	4 309	4 360	4 918	4 759	5 509	5 637
Herav:						
Rederier	1 689	1 858	1 992	1 950	2 071	2 296
Forsikringselskaper	845	896	900	963	949	1 005
Handels- og industriselskaper o.a.	1 775	1 606	2 026	1 846	2 489	2 336
b) Kortsiktige valutalån fra utlandet	3 893	3 502	4 568	5 096	5 647	5 556
Internasjonale reserver og valutabeholdninger i alt	9 716	8 916	9 767	12 787	13 210	12 949

1) Etter endringen pr. 1. april 1978 i avtalen om Det internasjonale valutafond er den offisielle pris på gullet avskaffet. I likhet med de fleste andre sentralbanker vil imidlertid Norges Bank fortsatt nytte den tidligere offisielle pris på 35 SDR pr. unse ved bokføringen av gullet.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 5. Utenriksregnskap for Norge (Mill. kroner)

	1/1-30/11		1/9-30/11	
	1977	1978	1977	1978
Eksport av varer ekskl. råolje og naturgass fra Nordsjøen	29 599	30 156	8 579	9 112
Eksport av råolje og naturgass fra Nordsjøen ¹⁾	6 906	12 962	2 411	3 948
Import av varer	-58 099	-54 794	-16 850	-15 637
Varebalansen	-21 594	-11 676	-5 860	-2 577
Eksport av nye skip og oljeplattformer	3 910	6 562	580	342
Eksport av eldre skip og oljeplattformer	3 059	3 393	852	1 123
Import av skip og oljeplattformer	-8 200	-3 794	-2 202	-1 042
Netto frakter	7 415	7 020	1 890	1 890
Reisetrafikk, netto	-1 805	-2 406	-648	-815
Andre tjenester, netto	-2 165	-2 134	-537	-286
Vare- og tjenestebalansen	-19 380	-3 035	-5 925	-1 365
Rente- og stønadsbalansen	-5 255	-7 465	-1 495	-2 210
A. Driftsbalansen	-24 635	-10 500	-7 420	-3 575
Herav:				
Skipsfart ²⁾	2 040	5 545	360	1 464
Oljevirksomhet ²⁾	-639	7 041	304	2 663
Andre sektorer	-26 036	-23 086	-8 084	-7 702
B. Langsiktige kapitaltransaksjoner, netto	21 116	16 993	5 879	4 077
Herav:				
Statsforvaltningen	5 355	8 768	623	965
Kommuner, inkl. statsbanker	2 754	4 279	543	746
Forretnings- og sparebanker	83	148	22	-22
Andre finansinstitusjoner inkl. Norges Bank	-79	79	195	431
Skipsfart	4 130	-227	1 027	222
Oljevirksomhet	7 449	2 264	2 668	672
Andre private og offentlige foretak	1 424	1 682	801	1 063
C. Grunnbalansen (A+B)	-3 519	6 493	-1 541	502
D. Kortsiktige kapitaltransaksjoner ekskl. Norges Bank	2 727	-1 826	-2 317	-3 527
Herav:				
Statsforvaltningen	-31	-110	-22	-167
Kommuner	-	-	-	-
Forretnings- og sparebanker	-588	-802	-1 303	-2 085
Andre finansinstitusjoner	-52	-52	28	-75
Skipsfart	360	-497	28	-614
Oljevirksomhet	-660	-860	-487	-29
Andre private og offentlige foretak	830	-3 433	-697	-298
Andre kortsiktige kapitaltransaksjoner og statistiske feil	2 868	3 928	136	-259
E. Endring i Norges Banks kortsiktige netto fordringer overfor utlandet (C+D)	-792	4 667	-3 858	-3 025
F. Diverse reguleringer og poster som ikke inngår i internasjonale reserver	289	-579	348	-157
Endring i Norges Banks internasjonale reserver netto (E+F)	-503	4 088	-3 510	-3 182

1) Prisen på naturgass er anslått på grunnlag av allment tilgjengelige opplysninger og oppgaver over transport- og terminalkostnader.

2) Beregnet av Norges Bank.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 6. Salgskurser for en del valutaer notert på Oslo Børs

	100 Danske kr.	100 Svenske kr.	1 Pund sterling	1 U.S. dollar	1 Canadisk dollar	100 Tyske mark	100 Schw. frcs.	100 Gylden	100 Belgiske frcs.	100 Franske frcs.	100 Lire
Sentralkurs ¹⁾	95,5703					259,360		244,021	16,8261		
1972											
Gjennomsnitt	95,0685	138,8190	16,4822	6,5943	6,6616	206,9772	172,9671	205,6454	15,0086	130,9345	1,1326
Høyst	97,25	140,50	17,42	6,7375	6,7775	209,85	176,45	210,65	15,28	132,65	1,144
Lavest	93,45	137,25	15,32	6,51	6,575	204,35	169,85	203,00	14,855	128,65	1,122
1973											
Gjennomsnitt	95,619	132,179	14,076	5,749	5,749	217,208	182,252	206,914	14,836	129,722	0,994
Høyst	97,70	140,45	15,88	6,5225	6,69	229,50	190,95	220,35	15,20	132,60	1,145
Lavest	91,05	123,60	13,03	5,1625	5,1725	203,90	173,55	200,70	13,96	122,00	0,900
1974											
Gjennomsnitt	91,2076	124,9374	12,9440	5,5401	5,6637	214,1652	186,4446	206,2162	14,2536	115,5120	0,8601
Høyst	93,00	128,05	13,540	6,0875	6,1375	218,55	209,90	209,00	14,49	122,20	0,96
Lavest	89,10	122,65	12,24	5,1725	5,2725	209,30	178,35	200,90	13,85	107,00	0,812
1975											
Gjennomsnitt	91,4036	126,3002	11,5920	5,2469	5,1582	212,9871	202,9042	208,3742	14,2733	122,50	0,8107
Høyst	92,95	128,05	12,25	5,7475	5,62	217,60	213,45	209,75	14,48	126,35	0,841
Lavest	89,50	124,80	10,835	4,88	4,7425	209,45	193,75	202,75	14,055	116,45	0,783
1976											
Gjennomsnitt	90,6726	125,7118	9,8785	5,4656	5,5441	217,3794	218,6738	207,1706	14,2087	114,7255	0,6684
Høyst	91,90	127,75	11,32	5,6125	5,7950	220,85	229,05	211,15	14,505	125,55	0,827
Lavest	88,90	124,60	8,30	5,1725	5,0725	213,10	211,55	202,25	14,00	103,95	0,600
1977											
Gjennomsnitt	89,0675	119,3872	9,3198	5,3361	5,0423	230,1574	223,2496	217,6460	14,9294	108,8602	0,6096
Høyst	90,25	126,15	10,125	5,5280	5,2925	244,30	257,50	226,95	15,735	113,75	0,630
Lavest	87,50	109,80	8,785	5,1410	4,6975	219,65	205,25	210,45	14,335	104,65	0,593
1978											
Gjennomsnitt	97,5237	116,6421	10,1258	5,1072	4,3337	271,4763	304,3342	250,4263	17,1697	118,3342	0,6104
Høyst	99,1500	117,5500	10,2450	5,1890	4,4395	275,8500	310,4000	255,3000	17,4700	120,5500	0,6130
Lavest	96,3000	115,7000	10,0200	5,0085	4,2230	267,2000	296,9000	245,9500	16,9000	116,5000	0,6080
1978 januar											
Høyst	99,70	117,35	10,25	5,1390	4,3070	275,95	309,70	255,65	17,52	120,45	0,615
Lavest	98,45	116,30	10,105	4,9760	4,1925	273,15	299,75	252,95	17,315	119,15	0,608
31. januar	99,55	117,30	10,22	5,1220	4,2925	275,15	303,35	255,00	17,50	120,00	0,613

¹⁾ Sentralkurser i norsk regning for valutaer som deltar i det europeiske valutasarbeid.
Kilde: Oslo Børs, Norges Bank.

Tabell 7a. Bankenes kronelikviditet. Endringsanalyse¹⁾ (Mill. kroner)

Likviditetstilførsel+/inndragning—	1/1—31/12		Siste 3 mndr. pr. 31/12		Siste 12 mndr. pr. 31/12	
	1977	1978	1977	1978	1977	1978
1. Staten og andre offentlige konti	7 845	5 292	2 018	877	7 845	5 292
2. Publikums kassehold (oppgang —)	-1 765	-923	-867	-925	-1 765	-923
3. Nettosalg av valuta til Norges Bank	-7 179	-1 726	-6 975	-1 243	-7 179	-1 726
4. Bankenes beholdninger av markeds- papirer (oppgang —)	—	-526	—	595	—	-526
5. Sjøkk-kreditter i Norges Bank	-180	-104	-62	107	-180	-104
6. Likviditetslån i Norges Bank	4 094	-3 443	4 606	350	4 094	-3 443
7. Norges Banks andre transaksjoner enn kreditt til banker og kjøp av valuta og markedspapirer fra banker	-1 827	-691	-1 259	-293	-1 827	-691
A. Primærlikvider (1+2+3+4+5+6+7)	988	-2 121	-2 539	-532	988	-2 121
Herav:						
a) Kassebeholdning	55	104	-26	-31	55	104
b) Folio i Norges Bank	-27	98	-104	-544	-27	98
c) Folio i Postgiro	4	22	75	55	4	22
d) Statskasseveksler	956	-2 345	-2 484	-12	956	-2 345
B. Pliktige primærlikvider ²⁾ (oppgang —)	-3 561	5 448	-264	391	-3 561	5 448
C. Disponible primærlikvider (A+B)	-2 573	3 327	-2 803	-141	-2 573	3 327
D. Likviditetslån i Norges Bank	4 094	-3 443	4 606	350	4 094	-3 443
E. Frie primærlikvider (C—D)	-6 667	6 770	-7 409	-491	-6 667	6 770
Beholdningstall pr. utgangen av desember						
Frie primærlikvider					-8 698	-1 928
I mill. kroner						
I prosent av forvaltningskapital					-8,0	-1,6

¹⁾ Tallene bygger hovedsakelig på Norges Banks regnskap. Blant annet på grunn av ulik periodisering i forhold til forretnings- og sparebankenes egne oppgaver kan det oppstå avvik fra Statistisk Sentralbyrås bankstatistikk.

²⁾ For banker uten primærreservekrav i henhold til kredittloven antok en at egne krav utgjorde 2% av forvaltningskapitalen i forretningsbanker og 1,5% i sparebanker. F.o.m. 1.8.78 ble disse tallene endret til 1,4% for begge bankgrupper.
Kilde: Norges Bank.

Tabell 7b. Bankenes valutalikviditet. Endringsanalyse (Mill. kroner)

Likviditetstilførsel+/inndragning—	1/1—30/11		Siste 3 mndr. pr. 30/11		Siste 12 mndr. pr. 30/11	
	1977	1978	1977	1978	1977	1978
1. Gjeld etc. i utlandet	-245	614	-1 324	262	-18	347
2. Tilførsel av valuta fra andre norske sektorer	-3 684	-2 505	-1 777	-1 151	-3 444	-3 917
3. Nettokjøp av valuta fra Norges Bank	4 518	3 035	4 314	2 552	4 415	5 696
A. Innskudd i utenlandske banker (1+2+3)	589	1 144	1 213	1 663	953	2 126
B. Innskudd fra utenlandske banker	-242	671	-1 248	185	-128	360
C. Netto valutalikvider (A—B)	831	473	2 461	1 478	1 081	1 766
Beholdningstall pr. utgangen av november						
Netto valutalikvider					-29	1 737
I mill. kroner						
I prosent av forvaltningskapital					—	1,0

Kilde: Statistisk Sentralbyrå og Norges Bank.

Tabell 8. Forretningsbankenes balanse (Mill. kroner)

	30/11 1977	31/12 1977	31/3 1978	30/6 1978	30/9 1978	30/11 1978
Primærlikvider	4 591	1 293	2 081	722	747	789
Stats- og statsgaranterte ihendehaverobligasjoner	9 895	10 525	11 350	11 631	11 820	12 327
Andre horske ihendehaver- obligasjoner	3 533	3 578	3 412	3 744	3 485	3 408
Innskudd i forretnings- og sparebanker	995	1 330	1 045	1 113	1 654	1 904
Innskudd i utenlandske banker	2 277	3 230	1 491	1 459	2 636	3 826
Lån til utlandet	119	113	122	110	167	174
Utlån til publikum	38 046	38 739	40 405	40 956	41 374	41 354
Øvrige aktiva — en bloc- avskrivninger	3 371	3 368	3 271	3 777	4 466	4 727
Aktiva i alt	62 827	62 177	63 177	63 512	66 349	68 508
Innskudd fra kunder i norske kroner	40 062	42 339	42 624	44 086	44 280	43 923
Innskudd fra kunder i utenlandsk valuta	2 267	2 256	2 548	2 352	2 635	3 274
Innskudd fra forretningsbanker	1 055	1 230	897	957	1 218	1 425
Innskudd fra sparebanker	1 737	1 289	1 929	2 594	2 960	3 329
Lån i Norges Bank	4 403	4 951	3 281	1 952	1 318	899
Utenlandske innskudd og lån i utlandet	2 983	2 662	3 009	3 362	3 280	3 446
Annen gjeld	5 686	3 053	4 302	3 233	4 725	5 353
Øvrige passiva	4 634	4 398	4 587	4 976	5 933	6 859
Passiva i alt	62 827	62 177	63 177	63 512	66 349	68 508
Spesifikasjoner:						
Fordringer på utlandet	3 078	3 992	2 329	2 358	3 621	4 783
Gjeld til utlandet	3 171	2 844	3 224	3 539	3 458	3 622
Garantier	14 429	14 459	14 927	15 483	15 862	15 573

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 9. Forretningsbankenes utlån til publikum (Mill. kroner)

	Månedlig utlåns- økning	1977		Månedlig utlåns- økning	1978	
		Faktiske tall	Sesong- korrigerede tall		Faktiske tall	Sesong- korrigerede tall
Januar	-35	-35	614	-150	-150	606
Februar	996	961	971	1 001	851	856
Mars	1 313	2 274	1 611	815	1 666	898
April	629	2 903	2 114	294	1 960	1 062
Mai	603	3 506	2 593	603	2 563	1 526
Juni	816	4 322	3 223	-346	2 217	1 007
Juli	-454	3 868	3 505	-329	1 888	1 469
August	141	4 009	3 764	258	2 146	1 875
September	753	4 762	4 191	489	2 635	1 978
Oktober	-424	4 338	4 363	-317	2 318	2 322
November	674	5 012	4 667	297	2 615	2 204
Desember	693	5 705	5 763			

Kilde: Statistisk Sentralbyrå og Norges Bank.

Tabell 10. Forretningsbanker. Utlån og innskudd fordelt på publikumssektorer (Mill. kroner)

	30/11 1977	31/12 1977	31/3 1978	30/6 1978	30/9 1978	30/11 1978
Utlån til:						
Kommuner	1 108	1 185	1 254	1 340	1 408	1 489
Næringslivet	23 336	23 476	24 930	25 592	25 765	25 568
Lønnstakere	13 310	13 750	13 921	13 703	13 802	13 992
Andre private sektorer	292	328	300	321	399	305
Utlån til publikum i alt	38 046	38 739	40 405	40 956	41 374	41 354
Innskudd fra:						
Kommuner	2 896	3 621	3 011	3 541	2 938	3 076
Næringsliv	16 125	17 235	17 370	16 901	18 344	18 200
Lønnstakere	16 340	17 066	17 910	18 873	18 828	18 992
Andre private sektorer	957	954	889	942	921	972
Innskudd fra publikum i alt	36 318	38 876	39 180	40 257	41 031	41 240

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 11. Forretningsbankenes utlån fordelt på næringer (Mill. kroner)

	30/6 1977	30/9 1977	31/12 1977	31/3 1978	30/6 1978	30/9 1978
Utlån til:						
Jordbruk og skogbruk	372	381	416	442	503	536
Fiske og fangst	249	256	259	262	320	329
Bergverksdrift	229	256	283	262	296	387
Industri	7 608	7 538	7 344	7 925	8 185	7 817
Herav:						
Næringsmidler etc.	1 183	1 194	1 160	1 265	1 402	1 283
Trevarer	893	911	915	1 022	1 039	1 044
Treforedling	655	642	643	610	613	502
Kjemisk produksjon etc.	824	821	764	795	776	759
Metaller	725	717	759	717	670	514
Bygging av fartøyer	655	568	585	591	674	605
Verkstedsproduksjon	1 493	1 507	1 334	1 590	1 629	1 602
Kraft- og vannforsyning	85	94	128	108	91	109
Bygg og anlegg	1 538	1 565	1 480	1 577	1 658	1 708
Engros-, agentur- og detaljhandel	7 891	7 758	7 959	8 527	8 444	8 561
Hotell- og restaurantdrift	392	407	447	476	525	527
Utenriks sjøfart	904	855	736	741	812	734
Transport, lagring, post- og telekommunikasjon	1 064	1 067	1 147	1 210	1 259	1 292
Finansiering, eiendomsdrift og tjenesteyting til næringslivet	2 136	2 120	2 218	2 320	2 302	2 575
Sosial og personlig tjenesteyting	979	1 013	1 059	1 080	1 197	1 190
Utlån til næringslivet i alt	23 447	23 310	23 476	24 930	25 592	25 765

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 12. Forretningsbanker. Utlån til publikum fordelt på utlånsarter.
Bevilgete og disponerte lån (Mill. kroner)

	Bevilget		Disponerte lån		
	Kassekreditt	Byggelån	Kassekreditt	Byggelån	Nedbetalingslån
1976 — Desember	16 155	7 285	9 050	4 500	19 486
1977 — November	18 299	8 178	10 487	5 290	22 269
1977 — Desember	18 116	8 486	10 536	5 508	22 695
1978 — November	19 590	9 103	11 323	6 058	23 973
Endring i perioden					
1977 Januar/november	2 144	893	1 437	790	2 783
1978 » »	1 474	617	787	550	1 278
1977 3. kvartal	186	324	-163	96	515
1978 » »	315	218	41	44	333

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 13. Forretningsbankenes likviditet¹⁾ (Mill. kroner)

Ved utgangen av måneden	Primær- likvider	Pliktige primær- likvi- der ²⁾	Lån i Norges Bank	Frie primærlikvider		Netto innskudd i utenlandske banker	Netto innskudd i spare- banker
				(1-2-3) I alt	1 % av forv.kap. (5)		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1976 Desember	1 503	2 247	1 165	-1 909	-3,7	-879	-1 248
1977 Mars	2 592	2 770	1 266	-1 444	-2,6	-2 106	-1 419
Juni	1 818	3 554	1 142	-2 878	-4,8	-1 863	-1 230
September	3 706	4 429	511	-1 234	-2,1	-2 503	-1 228
Desember	1 293	4 184	4 951	-7 842	-12,6	1 124	-609
1978 Januar	1 444	2 403	1 600	-2 559	-4,1	826	-1 524
Februar	952	2 366	4 150	-5 564	-8,8	68	-1 173
Mars	2 081	2 393	3 281	-3 593	-5,6	-935	-1 633
April	1 234	2 435	3 693	-4 894	-7,8	-559	-1 493
Mai	1 786	2 425	3 787	-4 426	-6,9	-950	-1 677
Juni	722	1 870	1 952	-3 100	-4,9	-1 295	-2 307
Juli	1 754	1 886	313	-445	-0,7	-1 310	-2 327
August	718	882	2 036	-2 200	-3,4	-394	-1 876
September	747	899	1 318	-1 470	-2,2	35	-2 711
Oktober	653	894	3 506	-3 747	-5,6	1 370	-2 884
November	789	918	899	-1 028	-1,5	1 105	-2 931
Endring i perioden				(Prosentpoeng)			
1977 Januar/november	3 088	2 815	3 238	-2 965	-3,5	724	-262
1978 » »	-504	-3 266	-4 052	6 814	11,1	-19	-2 322
1977 3. kvartal	1 888	875	-631	1 644	2,7	-640	2
1978 » »	25	-971	-634	1 630	2,7	1 330	-404

1) Tallene bygger på Statistisk Sentralbyrås bankstatistikk. På grunn av ulik periodisering kan det oppstå avvik i forhold til Norges Banks regnskap. Se note 1, tabell 7a.

2) Se note 2, tabell 7a.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 14. Sparebankenes balanse (Mill. kroner)

	30/11 1977	31/12 1977	31/3 1978	30/6 1978	30/9 1978	30/11 1978
Primærlikvider	2 829	2 472	2 062	1 378	682	605
Stats- og statsgaranterte ihendehaverobligasjoner	4 402	4 770	5 076	5 474	5 827	5 995
Andre norske ihendehaverobligasjoner	6 021	6 157	6 167	6 266	6 253	6 195
Innskudd i forretningsbanker	1 501	1 485	1 932	2 742	2 897	3 030
Innskudd i sparebanker	358	347	390	467	524	583
Utlån til publikum	29 636	30 436	30 980	31 704	32 121	32 347
Øvrige aktiva — en bloc avskrivninger	693	593	684	755	1 728	2 117
Aktiva i alt	45 440	46 260	47 291	48 786	50 032	50 872
Innskudd fra kunder i alt	39 285	41 128	41 908	43 260	43 515	44 068
Innskudd fra forretnings- og sparebanker	762	866	719	707	818	981
Lån i Norges Bank	845	539	584	292	568	495
Øvrige passivaposter	4 548	3 727	4 080	4 527	5 131	5 328
Passiva i alt	45 440	46 260	47 291	48 786	50 032	50 872
Spesifikasjoner:						
Fordringer på utlandet	197	228	222	208	326	798
Gjeld til utlandet	163	187	167	167	171	239
Garantier	1 246	1 274	1 297	1 437	1 553	1 604

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 15. Sparebankenes utlån til publikum (mill. kroner)

	1977			1978		
	Månedlig utlåns- økning	Kumulert utlånsøkning Faktiske tall	Sesong- korrigerede tall	Månedlig utlåns- økning	Kumulert utlånsøkning Faktiske tall	Sesong- korrigerede tall
Januar	44	44	270	11	11	275
Februar	316	360	598	187	198	475
Mars	520	880	997	346	544	682
April	278	1 158	1 332	142	686	895
Mai	268	1 426	1 596	151	837	1 041
Juni	755	2 181	2 101	431	1 268	1 185
Juli	108	2 289	2 398	-106	1 162	1 305
August	129	2 418	2 669	86	1 248	1 553
September	499	2 917	3 061	437	1 685	1 859
Oktober	6	2 923	3 188	-90	1 595	1 907
November	381	3 304	3 564	316	1 911	2 206
Desember	800	4 104	4 079			

Kilde: Statistisk Sentralbyrå og Norges Bank.

Tabell 16. Sparebanker. Utlån og innskudd fordelt på publikumssektorer (Mill. kroner)

	30/11 1977	31/12 1977	31/3 1978	30/6 1978	30/9 1978	30/11 1978
Utlån til:						
Kommuner	1 732	1 782	1 856	1 835	1 949	2 059
Næringslivet	10 893	11 121	11 544	11 793	12 021	12 205
Lønntakere	16 497	17 104	17 142	17 603	17 645	17 585
Andre private sektorer	514	429	438	473	506	498
Utlån til publikum i alt	29 636	30 436	30 980	31 704	32 121	32 347
Innskudd fra:						
Kommuner	3 648	4 348	4 004	4 283	3 829	3 824
Næringslivet	6 793	6 853	6 726	6 451	6 825	7 097
Lønntakere	26 276	27 283	28 366	29 859	30 157	30 457
Andre private sektorer	1 217	1 285	1 325	1 257	1 315	1 294
Innskudd fra publikum i alt	37 934	39 769	40 421	41 850	42 126	42 672

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 17. Sparebankenes utlån fordelt på næringer (Mill. kroner)

	30/6 1977	30/9 1977	31/12 1977	31/3 1978	30/6 1978	30/9 1978
Utlån til:						
Jordbruk og skogbruk	1 932	1 943	2 185	2 172	2 333	2 326
Fiske og fangst	167	152	152	170	167	176
Bergverksdrift	52	43	45	48	53	49
Industri	1 696	1 776	1 788	1 905	1 897	1 965
Herav:						
Næringsmidler etc.	406	410	412	451	472	479
Trevarer	328	348	344	368	382	390
Treforedling	30	36	45	34	31	46
Kjemisk produksjon etc.	94	97	107	111	110	110
Metaller	27	32	37	41	38	42
Bygging av fartøyer	122	133	137	146	115	125
Verkstedproduksjon	281	295	298	303	307	330
Kraft- og vannforsyning	223	215	203	193	185	184
Bygg og anlegg	1 070	1 053	1 031	1 040	1 098	1 172
Engros-, agentur- og detaljhandel	2 342	2 385	2 416	2 569	2 536	2 513
Hotell- og restaurantdrift	436	436	441	463	450	477
Utenriks sjøfart	19	15	23	20	18	17
Transport, lagring, post- og telekommunikasjon	634	629	693	710	698	724
Finansiering, eiendomsdrift og tjenesteyting til næringslivet	1 320	1 284	1 201	1 277	1 290	1 352
Sosial og personlig tjenesteyting	895	927	943	977	1 068	1 066
Utlån til næringslivet i alt	10 786	10 858	11 121	11 544	11 793	12 021

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 18. Sparebanker. Utlån til publikum fordelt på utlånsarter.
Bevilgete og disponerte lån (Mill. kroner)

	Bevilget		Disponerte lån		
	Kassekreditt	Byggelån	Kassekreditt	Byggelån	Nedbetalingslån
1976 — Desember	3 832	6 024	2 129	3 954	20 247
1977 — November	4 525	6 849	2 495	4 528	22 613
1977 — Desember	4 546	6 869	2 540	4 692	23 204
1978 — November	5 205	7 425	2 939	5 079	24 329
Endring i perioden					
1977 Januar/november	693	825	366	574	2 366
1978 » »	659	556	399	387	1 125
1977 3. kvartal	128	509	-61	230	617
1978 » »	146	271	-74	179	11 312

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 19. Sparebankenes likviditet¹⁾ (Mill. kroner)

Ved utgangen av måneden	Primær- likvider	Pliktige primær- likvi- der ²⁾	Lån i Norges Bank	Frie primærlikvider (1-2-3)		Netto innskudd i utenlandske banker	Netto innskudd i foretn.- banker
				I alt	I % av forv.kap.		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1976 Desember	1 265	1 264	177	-176	-0,4	19	1 459
1977 Mars	1 706	1 659	458	-411	-1,0	50	1 235
Juni	2 064	2 097	242	-275	-0,6	23	1 346
September	2 308	2 386	368	-446	-1,0	13	1 089
Desember	2 472	2 895	539	-962	-2,1	140	992
1978 Januar	2 103	2 132	609	-638	-1,4	83	1 658
Februar	2 044	2 128	461	-545	-1,2	54	1 222
Mars	2 062	2 137	584	-659	-1,4	138	1 627
April	1 950	2 172	495	-717	-1,5	124	1 661
Mai	1 955	2 183	737	-965	-2,0	80	1 584
Juni	1 378	1 341	292	-255	-0,5	96	2 516
Juli	1 516	1 341	282	-107	-0,2	71	2 520
August	670	680	319	-329	-0,7	117	2 185
September	682	682	568	-568	-1,1	224	2 631
Oktober	678	682	376	-380	-0,8	740	3 146
November	605	697	495	-587	-1,2	632	2 636
Endring i perioden				(Prosentpoeng)			
1977 Januar/november	1 564	1 611	664	-711	-1,5	107	-297
1978 » »	-1 867	-2 198	-44	374	0,9	492	1 644
1977 3. kvartal	244	289	128	-173	-0,4	-10	-256
1978 » »	-696	-659	276	-313	-0,6	128	115

1) Se note 1, tabell 13.

2) Se note 2, tabell 7a.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 20. Balanse for statsbanker¹⁾ (Mill. kroner)

	30/11-77	31/12-77	31/3-78	30/6-78	30/9-78	30/11-78
Kassebeholdning og bankinnskudd	1 154	1 371	1 675	1 432	1 977	1 618
Utlån i alt	53 441	55 377	58 528	61 039	63 617	65 597
Herav:						
Til publikum	51 817	52 717	56 142	58 548	61 383	63 295
Andre fordringer på statskassen	1 606	1 606	1 606	1 606	1 606	2 106
Andre aktiva	2 953	899	1 132	3 194	3 431	3 862
Aktiva i alt	59 154	59 253	62 941	67 271	70 631	73 183
Ihendehaverobligasjonslån						
Herav:						
I norske kroner	6 093	6 113	6 753	6 651	6 553	6 454
I utenlandsk valuta	4 528	5 649	6 480	7 705	9 007	9 673
Andre lån	41 738	43 207	44 306	46 494	47 386	47 936
Aksjekapital, fond m.v.	3 198	3 653	3 788	3 790	3 848	4 351
Andre passiva	3 597	631	1 614	2 631	3 837	4 769
Passiva i alt	59 154	59 253	62 941	67 271	70 631	73 183

1) Eksklusive Postgiro og Postsparebanken, f.o.m. 1/1 1978 er A/S Låneinstituttet for strukturrasjonalisering — Strukturfinans — gått inn i Den norske Industribank A/S.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 21. Balanse for private kredittforetak (Mill. kroner)

	30/6 1977	30/9 1977	31/12 1977	31/3 1978	30/6 1978	30/9 1978
Kassebeholdning og bankinnskudd	2 581	2 910	2 624	2 656	2 391	2 075
Utlån i alt ¹⁾	16 585	17 416	19 465	19 161	20 592	21 263
Herav fra institusjoner som finansierer:						
a) Realkreditt	5 781	6 023	6 393	6 662	6 982	7 291
b) Skip	6 048	6 306	7 511	7 552	7 906	8 069
Andre aktiva	201	330	309	468	314	381
Aktiva i alt²⁾	19 097	20 386	22 128	21 928	22 940	23 362
Ihendehaverobligasjonslån	17 727	18 941	20 479	20 352	21 477	21 802
Annen gjeld	173	202	228	288	236	236
Kapital, fond m.v.	1 197	1 243	1 421	1 288	1 227	1 324
Passiva i alt	19 097	20 386	22 128	21 928	22 940	23 362

1) Før avskrivning. 2) Etter avskrivning.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 22. Balanse for private finansieringsselskaper (Mill. kroner)

	30/6 1977	30/9 1977	31/12 1977	31/3 1978	30/6 1978	30/9 1978
Bankinnskudd	165	128	174	179	163	215
Utlån til publikum ¹⁾	3 252	3 355	3 345	3 448	3 424	3 347
Utlån til andre sektorer	722	773	817	781	823	817
Andre aktiva	1 068	1 067	1 149	1 143	1 209	1 242
Aktiva i alt²⁾	5 102	5 217	5 377	5 433	5 503	5 504
Lån i norske finansinstitusjoner	617	535	559	557	783	659
Andre innenlandske lån	2 807	3 021	3 346	3 328	3 310	3 364
Lån i utlandet	119	114	110	88	46	88
Kapital, fond m.v.	663	677	672	677	685	778
Andre passiva	896	870	690	783	679	615
Passiva i alt	5 102	5 217	5 377	5 433	5 503	5 504

1) Før avskrivning. 2) Etter avskrivning.
Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 23. Balanseutdrag for livsforsikringsselskaper (Mill. kroner)

	30/6 1977	30/9 1977	31/12 1977	31/3 1978	30/6 1978	30/9 1978
Aktiva:						
Kassebeholdning og bankinnskudd	280	244	339	546	391	322
Statsobligasjoner	1 648	1 581	1 523	1 703	1 948	2 330
Statsgaranterte obligasjoner	236	236	236	203	328	343
Andre norske ihendehaverobligasjoner	6 790	7 107	7 420	7 637	7 846	7 917
Utlån til publikum	10 828	11 070	11 350	11 525	11 791	12 128
Utlån til andre sektorer	446	393	487	624	577	458
Andre spesifiserte aktiva	1 300	1 325	1 475	1 532	1 566	1 604
Balanseutdrag i alt	21 528	21 956	22 830	23 800	24 447	25 002

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 24. Balanseutdrag for skadeforsikringsselskaper (Mill. kroner)

	30/6 1977	30/9 1977	31/12 1977	31/3 1978	30/6 1978	30/9 1978
Kassebeholdning og bankinnskudd	1 452	1 577	1 683	1 812	1 920	2 202
Stats- og statsgaranterte obligasjoner	1	1	1	1	1	1
Andre norske ihendehaverobligasjoner	136	119	132	127	117	125
Utlån til publikum	2 555	2 643	2 703	2 705	2 809	2 840
Utlån til andre sektorer	510	561	704	714	746	763
Andre spesifiserte aktiva	1 881	1 911	1 741	1 838	1 826	1 884
Aktiva i alt	6 535	6 812	6 964	7 197	7 419	7 815

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 25. Beholdning av norske ihendehaverobligasjoner fordelt på långivere
(Mill. kroner)

	30/6 1977	30/9 1977	31/12 1977	31/3 1978	30/6 1978	30/9 1978
Folketrygdfondet	11 693	11 871	12 338	12 525	12 621	12 618
Postsparebanken og Postgiro	4 682	4 660	4 523	4 467	4 602	4 539
Livsforsikringselskaper	8 674	8 924	9 179	9 573	10 122	10 490
Forretningsbanker	12 500	12 866	14 152	14 818	15 435	15 362
Sparebanker	9 586	10 114	10 927	11 244	11 740	12 080
Norges Bank	2 112	2 593	1 477	1 411	2 678	3 005
Andre	4 669	4 499	4 817	4 914	4 420	4 196
I alt ¹⁾	53 916	55 527	57 413	58 952	61 618	62 290

1) Her satt lik den samlede ihendehaverobligasjonsgjeld i norske kroner.
Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 26. Kreditt-tilførsel til private og kommuner (Mill. kroner)

	1.-3 kvartal		Budsjett-tall hentet fra nasjonalbudsjettet 1979	
	1977	1978	1978	1979
Utlån fra forretnings- og sparebanker	7 679	4 419	..	..
Herav:				
Ordinære lån fra forretningsbanker	4 760	2 630	2 700	2 600
» » » sparebanker	2 919	1 681	2 700	2 400
Spesialkvote	—	9	400	550
Lisensierte utlån i valuta under "taket"	—	61	.. ⁴⁾	.. ⁴⁾
Andre lisensierte utlån i valuta	—	38	.. ⁴⁾	.. ⁴⁾
Private finansieringsselskaper	259	2	75	75
Utlån fra forsikringselskaper m.v.	1 015 ²⁾	1 049 ²⁾	1 350	1 150
Herav:				
Livsforsikringselskaper	738	856	1 200	1 000
Skadeforsikringselskaper	201	173 ²⁾	150	150
Statsbanker ¹⁾	6 644	8 421	..	..
Herav:				
Ordinære utlån	6 644	8 291	11 250	11 000
Lisensierte utlån i valuta under "taket"	—	130	.. ⁴⁾	.. ⁴⁾
Private kredittforetak	1 985 ³⁾	1 902 ³⁾	2 750	3 100
Obligasjonsmarkedet	260	-337		
Samlet spesifisert kreditt-tilførsel fra innenlandske kilder	17 842	15 456	21 225	20 875
Direkte kapitalinngang fra utlandet	14 846	2 535	1 600	6 225
Herav:				
Rederier	3 986	-690	1 300	1 300
Oljevirkosomhet	5 158	1 394	-1 200	725
Regulert inngang til andre private og kommuner	1 758	1 164	500	900
Annen identifisert inngang til private og kommuner	938	-3 007	1 000	3 300
Andre kortsiktige transaksjoner og statistiske feil	3 006	3 674		
Samlet spesifisert kreditt-tilførsel	32 688	17 991	22 825	27 100

1) Inkl. Postgiro, Postsparebanken og Norges Bank.

2) Norges Banks anslag.

3) Statistisk Sentralbyrås anslag.

4) Utlån i utenlandsk valuta i norske banker mot lisens fra Norges Bank kommer ikke under de norske bankenes ordinære kredittrammer, men under "taket" for direkte kapitalinngang til andre private og kommuner eller under direkte kapitalinngang til rederier og oljevirkosomhet.

Tabell 27a. Endringer i publikums likviditet (Mill. kroner)

Likviditetstilførsel (+) Inndragning (—)	1/1—30/11		1/9—30/11		Siste 12 mndr. pr. 30/11	
	1977	1978	1977	1978	1977	1978
A. Sentralmyndighetenes inntektsoverskudd m.v. 1) (—)	—843	—27	1 608	270	1 266	1 326
B. Sentralmyndighetenes lånetransaksjoner 2)	11 141	11 589	3 405	3 327	12 158	12 123
Herav:						
Statsbankenes utlånsøkning	7 832	9 892	2 472	2 855	8 649	11 388
C. Forretnings- og sparebankenes kreditt-tilførsel 3) (+) og inntektsoverskudd (—)	9 111	2 294	2 060	556	12 195	6 301
Herav:						
Forretningsbankenes utlånsøkning	4 998	2 615	994	469	4 954	3 320
Sparebankenes utlånsøkning	3 239	1 911	873	663	3 771	2 778
D. Økning i skattefrie fondsavsetninger og banksparing med skattefradrag (—)	—109	—194	—77	—95	—440	—634
E. Publikums netto valutasalg til bankene	—6 376	—6 749	—3 234	—3 493	—6 587	—9 179
F. Uspesifisert tilførsel inkl. statistiske feil	—1 596	859	—2 288	1 854	—2 193	3 160
G. Endring i publikums likviditet i alt (A+...+F)	11 328	7 772	1 474	2 419	16 399	13 097
Herav:						
Sedler og mynt	946	84	807	852	1 737	970
Innskudd på anfordring	2 152	1 258	—31	705	2 822	2 265
Ubenyttede kassekreditter og byggelån	1 360	1 180	951	904	1 526	900
Tidsinnskudd ekskl. banksparing med skattefradrag	6 870	5 250	—253	—42	10 314	8 962
H. Endring i publikums likviditet i prosent av likviditetsmassen	10,9	6,5	1,4	2,1	16,6	11,4

Merk: Publikum er i prinsippet definert som andre innenlandske sektorer enn staten, sosiale trygder og banker.

1) Omfatter den del av statens overskudd før lånetransaksjoner og statsbankenes inntektsoverskudd som gir innenlandsk likviditetsvirkning, trygdeforvaltningens inntektsoverskudd samt økning i innestående på skattekonti i banker og Postgiro. Fra anslaget over statens inntektsoverskudd har en, for å komme fram til den innenlandske likviditetsvirkning, korrigert for statens netto renter og stonader til utlandet. Trygdeforvaltningens inntektsoverskudd er antatt å svare tilnærmet til fondsopplegg i folketrygden (inkl. ufordelte renteinntekter) og økning i Rikstrygdeverkets plasseringer i form av kontolån til statskassen og innskudd på Postgiro. Økning i Folketrygd-

fondet som følge av innlemming av andre trygder er holdt utenfor.

2) Omfatter publikums nettokjøp av stats- og statsbankobligasjoner (—), Folketrygdfondets nettokjøp av §15-obligasjoner (+), statsbankenes utlånsøkning (+), statens spesifiserte utlånsøkning og aksjekjøp (+), kontolån til statskassen fra publikum (—) og kreditt-tilførsel fra Norges Bank, Postgiro og Postsparebanken (+).

3) Omfatter bankenes nettokjøp av §15-obligasjoner, økning i utlån og økning i ubenyttede kassekreditter og byggelån.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå, Norges Bank samt diverse spesialoppgaver.

Tabell 27b. Sammensetningen av publikums likviditet¹⁾ (Mill. kroner)

Beholdningstall ved utgangen av perioden	Sedler og mynt	Innskudd på anfordring	Ubenyttede kasse-kreditter og byggeån	Sum	Tids-innskudd	Publikums likviditet i alt	Endring siste 12 mndr. i publikums likviditet i alt	
							Beløp	%
1969 Desember	6 524	7 219	5 772	19 515	24 549	44 264	3 254	7,9
1970 »	7 284	8 218	6 420	21 922	28 050	49 972	5 708	12,9
1971 »	7 999	9 151	7 525	24 675	31 162	55 837	5 865	11,7
1972 »	8 754	10 934	8 355	28 043	34 310	62 353	6 516	11,7
1973 »	9 444	12 832	8 901	31 177	38 511	69 688	7 335	11,8
1974 »	10 774	14 100	9 824	34 698	42 243	76 941	7 253	10,4
1975 »	12 392	16 264	11 868	40 524	48 210	88 734	11 793	15,3
1976 Januar	12 178	17 720	12 571	42 469	49 132	91 601	14 250	18,4
Februar	12 090	16 995	11 976	41 056	49 808	90 869	12 473	15,9
Mars	11 881	16 426	11 397	39 704	49 920	89 624	11 210	14,3
April	12 193	17 203	11 447	40 843	50 977	91 820	13 772	17,6
Mai	12 483	16 302	11 444	40 229	50 952	91 181	13 273	17,0
Juni	12 865	18 802	11 933	43 600	51 523	95 123	13 470	16,5
Juli	12 883	18 383	12 523	43 789	52 593	96 382	13 620	16,5
August	12 587	18 263	12 605	43 455	53 432	96 887	12 983	15,5
September	13 271	18 059	12 688	44 018	52 688	96 706	11 645	13,7
Oktober	13 819	19 310	13 472	46 601	53 911	100 512	14 047	16,2
November	13 466	18 500	13 499	45 465	53 338	98 801	13 249	15,5
Desember	14 257	19 170	13 663	47 090	56 782	103 872	15 138	17,1
1977 Januar	13 848	20 901	13 857	48 606	57 719	106 325	14 724	16,1
Februar	13 756	19 720	13 513	46 989	59 040	106 029	15 160	16,7
Mars	13 785	21 689	12 944	48 418	58 916	107 334	17 710	19,8
April	13 824	20 418	12 816	47 058	60 259	107 317	15 497	16,9
Mai	13 808	19 642	13 070	46 520	59 860	106 380	15 199	16,7
Juni	14 520	22 167	12 925	49 612	61 201	110 813	15 690	16,5
Juli	14 434	21 512	14 013	49 959	62 519	112 478	16 096	16,7
August	14 396	21 353	14 072	49 821	63 905	113 726	16 839	17,4
September	15 217	21 059	13 951	50 227	63 648	113 875	17 169	17,8
Oktober	15 280	22 680	14 977	52 937	65 466	118 403	17 891	17,8
November	15 203	21 322	15 023	51 548	63 652	115 200	16 399	16,6
Desember	16 089	22 329	14 743	53 161	67 364	120 525	16 653	16,0
1978 Januar	15 442	23 493	15 016	53 951	68 536	122 487	16 162	15,2
Februar	15 257	21 546	14 801	51 604	69 516	121 121	15 092	14,2
Mars	14 778	22 949	14 227	51 954	69 371	121 325	13 991	13,0
April	14 847	21 510	14 305	50 662	70 513	121 175	13 858	12,9
Mai	14 761	22 287	13 889	50 937	70 597	121 534	15 154	14,3
Juni	15 439	23 580	14 5523	53 542	70 606	124 148	13 335	12,0
Juli	15 277	23 642	15 426	54 345	71 441	125 786	13 308	11,8
August	15 321	22 882	15 019	53 222	72 656	125 878	12 152	10,7
September	16 167	22 707	15 284	54 158	72 126	126 284	12 409	10,9
Oktober	16 253	24 430	15 819	56 502	73 346	129 848	11 445	9,7
November	16 173	23 587	15 923	55 683	72 614	128 297	13 097	11,4

1) Eksklusive banksporing med skattefradrag og Folketrygdfondets innskudd på termin.

Tabell 28. Forretningsbanker. Rente- og provisjonsseter på nye utlån i norske kroner (Prosent p.a.)¹⁾

	Veksler		Utlån mot avbet.kontr.		Kassekreditter		Byggelån		Andre utlån		Utlån i alt	
	Rente	Provisjon	Rente	Provisjon	Rente	Provisjon	Rente	Provisjon	Under 1 år	Over 1 år	Rente	Provisjon
									Rente	Provisjon	Rente	Provisjon
3. kvartal 1977												
Lavest	8,1	1,0	9,8	0,5	7,0	0,7	7,5	1,3	7,9	0,0	7,6	0,0
Høyest	9,6	1,9	10,8	1,8	7,9	1,8	8,1	1,6	10,4	1,8	10,9	1,5
4. kvartal 1977												
Lavest	8,5	0,8	10,4	0,6	7,4	0,7	7,8	1,3	8,1	0,0	7,9	0,0
Høyest	9,8	1,7	11,3	1,7	8,5	1,7	8,4	1,6	10,9	1,8	11,4	1,5
1. kvartal 1978												
Lavest	9,9	1,3	11,8	0,4	8,5	0,9	8,8	1,4	9,5	0,0	9,0	0,0
Høyest	11,3	1,8	12,8	1,7	9,2	1,7	9,3	1,6	12,5	1,5	12,5	1,4
2. kvartal 1978												
Lavest	10,0	1,3	11,7	0,4	8,7	0,9	8,8	1,3	9,5	0,0	9,1	0,0
Høyest	11,3	1,8	12,6	1,7	9,7	1,4	9,2	1,6	13,0	1,5	13,1	1,4
3. kvartal 1978												
Lavest	10,7	1,2	12,2	0,4	9,8	0,8	9,2	1,4	9,6	0,0	9,1	0,0
Høyest	11,8	1,8	13,1	1,7	10,3	1,5	9,8	1,5	13,5	1,0	13,6	1,0
Engangsprovisjon: (Prosent av lånebeløp)												
3. kvartal 1977												
Lavest		0,2		0,2		0,1		0,2		0,2		0,3
Høyest		0,5		0,9		0,7		0,5		0,5		0,7
3. kvartal 1978												
Lavest		0,1		0,2		0,2		0,2		0,2		0,3
Høyest		0,6		0,8		0,7		0,5		0,5		0,7

1) Rente- og provisjonssetene er velde glennomsnitt av det de enkelte banker oppgir som vanlig laveste, henholdsvis høyeste sats for de forskjellige arter av utlån. Oppgavene fra bankene er for øvrig behørfet med en viss usikkerhet, og små endringer i tallene må ikke tillegges noen vekt. Se for øvrig kommentarene i artikkel i Penger og Kreditt nr. 2/1978.

Tabell 29. Sparebanker. Rente- og provisjonssetter på nye utlån i norske kroner (Prosent p.a.)¹⁾

	Veksler		Utlån mot avbet.konti.		Kassekreditter		Byggelån		Andre utlån		Utlån i alt	
	Rente	Provisjon	Rente	Provisjon	Rente	Provisjon	Rente	Provisjon	Rente	Provisjon	Rente	Provisjon
3. kvartal 1977												
Lavest	8,7	0,6	9,5	0,3	7,0	0,9	7,2	1,2	8,3	0,0	7,6	0,0
Høyest	9,5	1,1	10,2	1,3	7,8	1,4	7,5	1,4	9,9	1,1	9,9	1,0
4. kvartal 1977												
Lavest	9,1	0,7	10,1	0,3	7,3	1,0	7,5	1,2	8,3	0,0	7,9	0,0
Høyest	10,0	1,2	10,7	1,4	7,9	1,4	7,7	1,4	10,5	1,4	10,4	1,2
1. kvartal 1978												
Lavest	10,6	0,8	12,1	0,4	8,5	0,8	8,3	1,2	9,7	0,0	8,9	0,0
Høyest	11,5	1,4	12,6	1,5	9,3	1,4	8,6	1,4	12,3	0,6	12,2	0,5
2. kvartal 1978												
Lavest	10,6	0,7	12,2	0,3	8,5	0,8	8,3	1,2	9,6	0,0	8,9	0,0
Høyest	11,5	1,4	12,7	1,6	9,3	1,4	8,6	1,4	12,4	0,6	12,2	0,5
3. kvartal 1978												
Lavest	11,0	0,7	12,3	0,4	9,3	0,8	8,5	1,3	9,8	0,0	9,0	0,0
Høyest	11,9	1,4	12,8	1,6	9,9	1,4	8,8	1,4	12,8	0,6	12,7	0,5
Engangsprovisjon: (Prosent av lånebeløp)												
3. kvartal 1977												
Lavest		0,1		0,2		0,0		0,0		0,1		0,1
Høyest		0,6		0,9		0,5		0,4		0,6		0,6
3. kvartal 1978												
Lavest		0,1		0,3		0,1		0,1		0,2		0,2
Høyest		0,4		0,8		0,5		0,5		0,6		0,6

1) Se fotnote til tabell 28.

Tabell 30. Forretningsbanker. Rentesatser på nye bankinnskudd fra kunder i norske kroner (Prosent p.a.)¹⁾

	Folio- innskudd	Lønns- konti ²⁾	Anfor- dring i alt	3 mndr. oppsigelse	12 mndr. oppsigelse	Langtids- sparing ³⁾	Termin og andre vilkår		Bundne innskudd	Tids- innskudd i alt	Alle innskudd
							Under 1 år	1 år og over			
3. kvartal 1977											
Lavest	0,0	3,0	0,6	4,0 ⁴⁾	6,0 ⁴⁾	..	5,7	6,0	6,0 ⁴⁾	5,4	4,3
Høyest	..	..	..	..	..	..	10,2	7,7	..	7,5	..
4. kvartal 1977											
Lavest	0,0	3,0	0,6	4,0 ⁴⁾	6,0 ⁴⁾	..	5,7	6,0	6,0 ⁴⁾	5,4	4,3
Høyest	..	..	..	..	..	..	10,2	8,1	..	7,5	..
1. kvartal 1978											
Lavest	0,1	3,1	0,7	5,0	7,5	..	6,6	7,2	7,5	6,6	5,2
Høyest	1,7	3,8	2,1	5,0	7,5	..	10,7	9,2	7,5	8,5	7,0
2. kvartal 1978											
Lavest	0,1	3,9	0,8	5,0	7,5	..	7,4	7,1	7,5	6,9	5,5
Høyest	1,7	4,4	2,2	5,0	7,5	..	11,6	9,6	7,5	8,9	7,4
3. kvartal 1978											
Lavest	0,1	4,0	0,9	5,0	7,5	..	7,1	7,2	7,5	6,8	5,4
Høyest	1,6	4,6	2,2	5,1	7,5	..	10,9	9,6	7,5	8,6	7,2

1) Se fotnote til tabell 28.

2) På lønnskonti gis vanligvis rente bare av laveste saldo hver måned.

3) Langtids sparing (inkl. sparebrev o.l.) er utskilt som egen innskuddsart med virkning fra 31/12 1978. Fram til den dato er slike innskudd tatt med under andre innskuddsarter.

4) Den tidligere normering av innskuddsrenten ble opphevet i begynnelsen av desember 1977. Det er i denne tabellen antatt at de normerte renter gjaldt fram til utgangen av 4. kvartal 1977.

Tabell 31. Sparebanker. Rentesatser på nye bankinnskudd fra kunder i norske kroner (Prosent p.a.)¹⁾

	Folio- innskudd	Lønns- konti ²⁾	Anfor- dring i alt	3 mndr. oppsigelse	12 mndr. oppsigelse	Langtids- sparing ³⁾	Termin og andre vilkår		Bundne innskudd	Tids- innskudd i alt	Alle innskudd
							Under 1 år	1 år og over			
3. kvartal 1977											
Lavest	0,1	3,0	1,2	4,0 ⁴⁾	6,0 ⁴⁾	..	5,0	4,4	6,0 ⁴⁾	5,0	4,4
Høyest	..	..	..	..	..	..	8,2	7,0	..	5,4	..
4. kvartal 1977											
Lavest	0,3	3,0	1,3	4,0 ⁴⁾	6,0 ⁴⁾	..	5,2	6,2	6,0 ⁴⁾	5,2	4,5
Høyest	..	..	..	..	..	..	8,5	7,3	..	5,4	..
1. kvartal 1978											
Lavest	0,4	3,3	1,5	5,1	7,5	..	6,6	7,6	7,5	6,5	5,7
Høyest	2,0	3,8	2,7	5,1	7,5	..	9,6	8,6	7,5	6,7	6,1
2. kvartal 1978											
Lavest	0,4	3,9	1,7	5,1	7,5	..	6,6	7,6	7,5	6,5	5,7
Høyest	2,1	4,3	2,9	5,1	7,5	..	9,9	8,8	7,5	6,7	6,1
3. kvartal 1978											
Lavest	0,4	4,0	1,7	5,1	7,5	..	6,2	7,6	7,5	6,4	5,7
Høyest	2,3	4,5	3,1	5,1	7,6	..	9,5	8,9	7,5	6,7	6,2

1) Se fotnote til tabell 28.

2) På lønnskonti gis vanligvis rente bare av laveste saldo hver måned.

3) Langtidssparing (inkl. sparebrev o.l.) er utskilt som egen innskuddsart med virkning fra 31/12 1978. Fram til den dato er slike innskudd tatt med under andre innskuddsarter.

4) Den tidligere normering av innskuddsrenten ble opphevet i begynnelsen av desember 1977. Det er i denne tabellen antatt at de normerte renter gjaldt fram til utgangen av 4. kvartal 1977.

Norges Bank Oslo

	<i>Postadresse</i>	<i>Telefon</i>	<i>Telex</i>
Hovedsetet	Postboks 336 Sentrum, Oslo 1	(02) 41 21 20	11369 nbank n
Valutaavdelingen	Postboks 735 Sentrum, Oslo 1	(02) 41 01 50	11375 nbfdp n

Norges Banks seddel- og myntproduksjon

Norges Banks Seddeltrykkeri	Nedre Slottsgt. 1 b, Oslo 1	(02) 42 70 80	
Den Kongelige Mynt	Postboks 53, 3601 Kongsberg	(034) 31486	17211 mynt n

Norges Banks avdelinger

Arendal	Postboks 23, 4801 Arendal	(041) 21555	21760 nba n
Bergen	Postboks 699, 5001 Bergen	(05) 2137 20	42155 nbber n
Bodo	Postboks 327, 8001 Bodø	(081) 21060	64353 nbbo n
Drammen	Postboks 86, 3001 Drammen	(03) 83 74 91	19790 nbd n
Fredrikstad	Postboks 158, 1601 Fredrikstad	(032) 16575	19820 nbfd n
Gjøvik	Postboks 12, 2801 Gjøvik	(061) 75100	19830 nbjk n
Halden	Postboks 97, 1751 Halden	(031) 84564	19840 nbhdn n
Hamar	Postboks 115, 2301 Hamar	(065) 27754	19860 nbhm n
Hammerfest	Postboks 55, 9601 Hammerfest	(084) 11344	64354 nbhf n
Haugesund	Postboks 233, 5501 Haugesund	(047) 28500	42893 nbhd n
Kristiansand S.	Postboks 204, 4601 Kristiansand S.	(042) 23070	21880 nbch n
Kristiansund N.	Postboks 80, 6501 Kristiansund N.	(073) 72911	55261 nbcs n
Larvik	Postboks 140, 3251 Larvik	(034) 81300	21890 nbl n
Lillehammer	Postboks 208, 2601 Lillehammer	(062) 50045	11834 nbliil n
Skien	Postboks 87, 3701 Skien	(035) 27540	21107 nbks n
Stavanger	Postboks 18, 4001 Stavanger	(045) 20000	33047 nbsta n
Tromsø	Postboks 475, 9001 Tromsø	(083) 81624	64141 nbtrm n
Trondheim	Postboks 564, 7001 Trondheim	(075) 28060	55056 nbtrh n
Vardo	Postboks 68, 9951 Vardo	(085) 87621	64355 nbvar n
Ålesund	Postboks 380, 6001 Ålesund	(071) 21710	42894 nbaal n

